Dayanışma

AĞUSTOS 1984 SAYI: 25 2.- DM

Avrupa sendikalarına büyük görev düşüyor

Batı Avrupa işçi sınıfı 1984'ün birinci yarısında, sorumlusu kapitalizm olan iktisadi bunalımın, işsizlik ve enflasyon biçimindeki ağır yüküne karşı mücadelesini uzun yıllar görülmemiş bir biçimde yükseltti.

Fransa'da çelik işçilerinin Loren bölgesini felce uğratan grevleri süratle ülkenin çeşitli bölgelerine yayıldı.

İtalya'da komünistlerin desteklediği işçi gösterileri 1969 yılından beri görülmemiş kitlesellik ve kararlılıkla ülkeyi salladı.

Federal Almanya'da metal işçileri, matbaa işçileri ve diğer işçilerden oluşan 500 bin kişilik bir kitle başkant Bonn'a yürüyerek, işverenlerin "sınıflar arasında ortaklık" demagojisinin geçersizliğini ilan etti.

Belçika, Lüksemburg, Hollanda, İspanya ve Portekiz'de de işçi hareketleri, grevler ve gösteriler Avrupa'yı bir işçi hareketi dalgasının boydan boya katettiğini gösteriyordu.

Bu sosyal patlamaların tek nedeni, bunalımın yükünün işçilere çektirilmesi değildi. Aynı zamanda, belki de bunun için, yani bunalımın emekçilere yüklenmesi için tüm Batı Avrupa işverenlerinin ve işveren örgütlerinin ağız birliği etmişcesine sendikal harekete karşı yönelttikleri saldırılara bir cevap niteliğindeydi.

Bu ülkelerde uygulanmakta olan Friedmancı tedbirler, bilindiği gibi tekelcilerin ekonomideki güçlerini ve rollerini artırmayı, kamunun müdahalesini asgariye indirmeyi ve kamu sektörünü "hür teşebbüsün sıhhatli vücudunda bir parazit" gibi gösterek, onu "verimsizliğin ve kötü idareciliğin mabedi" ilan etmeyi hedefliyor. Bu politika sosyal alanda ise sendikaları, çekilen ekonomik sıkıntıların kaynağı olarak göstermeye çalışıyor.

Yorkshire son yılların en büyük işçi-polis çatışmasına sahne oldu.

Friedmancılara göre, "sendikalar yüksek ücretler talep ederek, işsizliğin artamasına neden olmakta, teknik gelişmeye karşı çıkmakta, verimsiz ve işine ilgisiz işçiyi savunmaktadırlar".

İşverenler, kapitalizm varolduğundan beri, işçilerin kazanılmış haklarını geri almayı bazen demagojilerle, bazen kaba güçle hep denemişlerdir. Onların sendikalara yönelttikleri yeni saldırının altında, fabrikalara uygulamaya başladıkları yüksek teknolojinin işsiz bırakacağı işçiler adına örgütlü bir sesin yükselmesini şimdiden zayıflatmaya çalışma çabası yatıyor.

Gerçekten de bilimsel-teknolojik devrimin üretimde uygulanan verileri gittikçe daha göze çarpıcı sonuçlar doğurmaktadır. Örneğin Japonya, Nagoya'da elektronik beyne bağlanmış bir fabrikada 12 teknisyen 215 işçinin üretimine denk bir üretimi gerçekleştiriyor. Bilimsel teknolojik devrimin bu sonuçları sendikalar için yeni problemler yarattı. Örneğin bir teknisyenler grubu tarafından işletilen tamamen otomatikleştirilmiş bir fabrikada grev nasıl uygulanır? Fabrikaların modernleştirilemesinin, işsizlerin sa-

(Devamı 9. sayfada)

İstanbul'lu 62 avukat sıkıyönetime dilekçe verdi

"Tutuklu haklarının ihlali büyük boyutlara vardı"

İstanbul Barosuna bağlı 62 avukat tutuklu sanıkların uluslararası sözleşmelerle de güvence altına alınmış haklarının ihlalinin büyük boyutlara varmasını "bu hakların ihlali hukuk devleti olma iddialarını yok eder" şeklinde somutlayarak İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığına bir dilekçe verdiler.

Dilekçelerinde, hangi suçlama ile olursa olsun, hakkında soruşturma başlatılan kişilerin, hatta suçlulukları konusunda çok ciddi kanıtlar olan kişilerin bile yargı makamları önüne gönderilerek, suçlu ya da suçsuz olup-olmadıklarının belirlenmesinin gerektiği, buradan hareketle, mahkemelerce verilecek yargı kararlarının sonuçlanmasına değin tutukluların masum sayılması gereğinin, bu hususun "Hukuk devleti" kavramının en anlamlı ve köklü, o derecede de basit öğelerinden biri olduğunu çeşitli uluslararası belgelerden alıntılar yaparak belirten avukatlar cezaevlerindeki uygulamaların düşündürücü, ürkütücü olmaktan çıkarak, dayanılmaz bir hale geldiğini belirtmişlerdir.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığına verilen dilekçede avukatlar siyasi tutukluların tutuk evlerinde karşılaştıkları uygulamaları özetle şöyle sıralamaktadırlar:

(Devamı 9. sayfada)

Hessen'de 16 yaş sınırı kaldırıldı

Hessen Eyalet hükümeti aldığı kararlarla, ailelerinin yanına gelmek isteyen çocuklarla ilgili yaş sınırlamasını kaldırdı. Bu eyalette daha önce 16 yaşını geçen çocukların aileleri yanına gelmesine izin verilmiyordu. Bu konuda bir açıklama yapan Hessen Eyaleti İçişleri Bakanı Horst Winterstein federal hükümetçe savunulan yabancı düşmanı görüşlere karşı çıkılarak, yabancıların insani ve demokratik haklarına saygı duyulması gerektiğini belirtti. Sosyal Demokrat ve Yeşiller koalisyonundan oluşan Hessen eyalet hükümeti aldığı kararlarla ayrıca eşlerin F.Almanya'ya gelişi konusunda da kolaylıklar sağladı. Buna göre 5 yıldır Hessen eyalet sınırları içinde oturmakta olan yabancılar isterlerse eşlerini yanlarına getirebilecekler. Daha evvelce aranan "yeterli konuta sahip olma" şartı da bu kararlarla birlikte yabancılar lehine yeniden düzenlendi.

Bilindiği gibi Bonn'daki sağ partiler koalisyonun tutum ve politikalarına uygun olarak pek çok eyalette, yabancıların eşlerini yanına getirebilmeleri için en az 8 yıl Almanya'da ikamet koşulu öngörüldüğü gibi, bu şartı yerine

(Devamı 9. sayfada)

Dayanışma

Eski bir film

Temmuz ayının sonlarına doğru Tercüman, Milliyet, Cumhuriyet ve Hürriyet gazetelerinin birinci sayfalarını Demirel ve Ecevit'in büyük boy fotografları ve demeçleri kapladı. Cunta "eski" siyasilerin "memleketin mevcut ve gelecekteki siyasi durumunu etkileyecek beyanlarda bulunmasını" yasakladığı için Ecevit Kıbrıs'ı nasıl zaptettiğini anlatıyor. Demirel de boğaz köprüsü geçişinde para gişelerinin nereye konulması gerektiği hakkında milleti aydınlatıyor.

Bu iki eski başbakanın ne anlattıkları o kadar önemli değil. Onlara gazetelerde ilk defa niye bu kadar geniş yer verildiği önemli. "Kıbrıs'ın zaptının 10. yıldönümü de o yüzden Ecevit'le konuşma yaptılar. Demirel de aşağı kalmamak için bir bahane buldu konuştu." Bu yorum pek inandırıcı olmaz. Çünkü geçen yıl Kıbrıs'ın zaptının 9. yıldönümüydü ve pekâlâ Ecevit'le roportaj yapılabilirdi. Bu iki başbakanı kamu hafızasında tekrar canlandırmak isteyen varolsaydı bunun bahanesini "Tekirdağ Karpuz Festivali" şenliğinde de olsa bulurdu.

Demek ki geçen sene ile bu sene arasında bazı olgular ortaya çıkmış. Nedir bu olgular? Orta solda SODEP alternatifinin "tavşan kakası" niteliğiyle hiçbir derde çare olmayacağının anlaşılmaya başlanması. Ve Özal'ın ekonomiyi düze çıkırmaktan çok "düzelteceğinin" burjuvazi tarafından görülmesi.

SODEP'in demokrasiyi "gerçekçi bir tutumla" savunacağının gittikçe daha iyi anlaşılması, geçmişte Ecevit umudunu tüketmiş olanların "gene ne varsa Ecevit'te var" düşüncelerine ulaşmalarına neden olmuştur. Özal'ın hızlı tükenişi ise ilelebet ülkenin faşizmle yönetilemeyeceğini gören sermaye çevrelerinin tekrar çareyi Demirel'de aramaya başlamasına yol açmıştır. Bu iki olgu henüz emekleme dönemindedir ama önemli olan bunların uç vermesidir.

Peki bu olanlar demokrasiye gerçekten ihtiyacı olan işçi-emekçi yığınlar için ne ifade ediyor. Hiç bir şey ifade etmiyor diyemeyiz. Burjuvazinin faşizmin peşinde sürüklenen bütünlüğü sarsılmaya başlamıştır. SODEP'in İsmet İnönü'den devraldığı "devlet partisi" niteliği günümüz Türkiyesinde tutmamış demektir. Bunlar elbette olumludur. Ama tahtıravalli değişmemiştir. Bu tabloda

(Devamı 9. sayfada)

Cunta'nın Ecevit ve Demirel için yeni yasağı

Temmuz ayı sonlarına doğru Ecevit ve Demirel'in günlük siyaset konularının dışında bazı beyanlarının gazetelerde ard arda yeralması üzerine Evren Cuntası bu iki siyasetçi için yeni yasaklar getirdi. Cuntanın eskiden koyduğu bir yasak ile "eski siyasetçiler" ülkenin sosyal, siyasi durumuyla ilgili beyanlarda bulunamıyorlardı. Yeni getirilen yasağa göre, bu siyasetçiler hiç bir konuda beyanat veremeyecek. Demirel'in cunta müdahalesine yol açan beyanatının, boğaz köprüsü üzerindeki para gişelerinin nereye yerleştirilmesi gerektiği konusunda olduğunu göz önüne alırsak "hiçbir konuda beyanat verilemeyeceği" yolundaki yasağın sonsuz genişlikteki kapsamı belli olur.

Üstelik cunta bu yasaklamayı kamuoyuna duyurmamış, sadece gazete yönetimlerine bildirmiştir. Bu bildirim yapılırken böyle bir yasaklamanın haberinin verilmesi de

(Devamı 9. sayfada)

Almanya yeni nükleer füzeler satın alıyor

Pershing'den sonra Patriot

— Ne hoş değil mi? Bir orman ölüyor, bir başkası yetişiyor.

Der Spiegel Dergisi'nin haberlerine göre F.Almanya'ya atom füzeleri mevzilendirilmesi büyük bir hızla sürüyor. Alman parlamentosu'nun Ekim 1983'te verdiği karar uyarınca ilk etapta 9 adet füze yerleştirilmesi öngörülmüşken bu rakkamın 31'e kadar yükseldiği öne sürülüyor. Füzeler F.Almanya'daki ABD üsleri Mutlangen ve Heilbornn'a yerleştiriliyor.

Barış hareketinden ve Alman halkından çekinen ABD ve F.Alman. yetkilileri füze nakliye ve yerleştirmelerinin büyük bir gizlilik içinde yapılmasına özel önem veriyorlar. Füzeler Mutlangen'de bulunan ABD askeri üssüne ağır nakliye helikopterleri ile getiriliyor ve buradan da bir Pershing füzesini alabilecek büyüklükteki kamyonlarla ve konvoylar halinde diğer ABD üslerine dağıtılıyorlar.

Öte yandan Savunma Bakanı Wörner'in Vaşington ziyareti ile Almanya'ya yeni atom füzelerinin satılması ve mevzilendirilmesi konularında anlaşmaya varıldı. Gelecek yıl

(Devamı 9. sayfada)

Gözler atların ayaklarında, umutlar yarış kuponlarında...

Sahte umut tuzakları

Milli Piyango'nun hasılat rekorları kırdığı, Spor-Toto' nun son yıllarda yeniden büyük bir atağa kalktığı Türkiye'de geçtiğimiz günlerde cumhuriyet tarihinin en büyük kumarı oynandı. Yüzbinlerce kişi Veliefendi Hipodromu'na, at yarışlarına koşarak, 412 milyon 600 bin lira ikramiye veren altılı ganyanda "şanslarını" denediler. Gazetelerde çıkan fotoğraflardan anlaşıldığı kadarıyla, bu kez Veliefendi Hipodromu'nun tribünlerini dolduranlar, sadece at yarışlarının gedikli müşterileri değildi. İşçi, memur, esnaf, genç-ihtiyar emekçi halktan yüzbinlerce kişi de cebindeki üç-beş kuruşu yarış kuponlarına yatırıp, zengin olma hülyalarını bilmem hangi parababasının cins atına bağlayarak, saatlerce bu sahte umut deryasında çırpınıp, durdular. Ve tabii ki, "yanlış ata" oynadıkları için de kaybettiler!

Kapitalizm dünyanın her yerinde, toplumun yarattığı tüm nimetleri asalak bir azınlığın emrine verirken, nüfusun çoğunluğunu oluşturan emekçi yığınlara da dayanılmaz bir yoksulluk ve sefalet

(Devamı 9. sayfada)

DAM ÜSTÜNDE SAKSAĞAN

AH BU İŞVERENLER

Çimse-İş sendikası genel başkanı Tamer Eralan "İşverenler bizi anlamıyor, anlamak da istemiyor" diye dert yanmış. Bu dert yanmanın altında şu yatıyor: "Biz yıllarca size hizmet ettik, daha çok kar edesiniz diye kötü sözleşmelere işçileri mahkum ettik. Şimdi taban kaynıyor, üç kuruş zam verip bizim durumumuzu kurtarabilirsiniz, ama bunu yapmıyorsunuz. Bizim nasıl zor bir durumda olduğumuzu anlamıyorsunuz."

Yanılıyorsun sayın Eralan, işverenler sizi bal gibi anlıyor da siz işverenleri bir türlü anlamıyorsunuz. Türkiye' de sarı sendikacı bolluğuna kıran mı girdi? Seni harcamakla işverenler ne kaybeder? "Ellerini sallasalar ellisi" değil mi?

EŞYA VE TABİATI

İstanbul Sanayi Odası Yönetim Kurulu başkanı Nurullah Gezgin, Özal'ın Hazine Müsteşarı Ekrem Pakdemirli'nin kendilerine ortak çalışma vaadinde bulunduğunu açıklamış. Ne yani vaadinde bulunduğunu açıklamış. Ne yani vaadini tutmamış mı? Başbakan Madeni Eşya İşverenleri Sendikası MESS'in eski başkanı, başbakanın müsteşarının İSO başbakanına vaad ettiklerini vermemesi mümkün mü? Böylesi eşyanın tabiatına aykırı olurdu. Özal da Pakdemirli de burjuvazinin "eşya"sı değil mi?

ENFLASYONUN BELİ

Pakdemirli müjde verdi: Enflasyonun beli kırılmış. Devlet İstatistik Enstitüsü bu kanaatte değil ama. Haziran ayında fiyatların % 8 oranında açıkladı çünkü. Anlaşılan Pakdemirli karıştırıyor. Enflasyonun beli değil ama, işçinin, emekçinin, "orta direğin" beli kırılıyor.

MÜJDE

Açıkgöz bir işadamı Cunta başı K.Evren'in irad ettiği nutuklardan önemli bulduğu cümleleri seçerek bir araya getirmiş ve kitap halinde piyasaya çıkarmış. Kitabın adını ne mi koymuş? "Dam Üstünde Saksağan" koymak 1402 sayılı sıkıyönetim yasalarına girdiği için "Kenan Evren'den özdeyişler" koymuştur.

Çift katlı ekmek kadayıfı :

Devlet tahvilleri

Özal Hükümeti piyasaya altı ay vadeli devlet tahvilleri sürdü. "Bunda ne var" denebilir. Zaman zaman hükümetler bütçe açıklarını kapatmak, bazı projeleri gerçekleştirmek için tahvil çıkarırlar, yani kendi halklarına borçlanırlar. Ama Özal halka borçlanmıyor ki, burjuvaziye parababalarına borçlanıyor. Çünkü çıkarılan tahvillerin en küçük olanı beşyüz bin liralık. Halihazırda beşyüz bin lirası olan tahvil alabilir. Hazırda beşyüz bin lirası, bir milyon, on milyon lirası olanlar, iki günde otuz milyar liralık devlet tahvilini bitirdiler. Niye bu tahvillere böyle bir hücum oldu? Çünkü faizleri çok yüksekti.

Eğer cebinde 395.260 liran varsa gidip bankaya üzerinde 500.000 lira yazan bir tahvil alıyorsun. Altı ay sonra paraya çevirip 500.000 lirayı cebine atıyorsun. Yani 395 bin liran altı ayda 105 bin lira kazanıyor. Faiz oranı altı ayda % 26,5'a geliyor. İyi kazanç. On milyon liran varsa faiz oranı biraz daha büyük: % 27, ya da yıllık olarak % 54. Bu sefer 7.874.000 lira verip on milyonluk tahvili alıyorsun, gene altı ay sonra paraya çeviriyorsun. Yani altı ayda, durduk yerde iki milyon küsur kazanıyorsun. İyi iş! Peki devlet bu ödediği faizleri nerden bulup ödüyor? Devletin vergi gelirlerinden. Vergi gelirlerini kim ödüyor? Türkiye Cumhuriyetinin vergi gelirlerinin yüzde 70'ini ücretliler, maaşlılar ödüyor. Anlaşıldı mı şimdi "Vehbi'nin kerrakesi". Altı ayda, sekiz milyonuna iki milyon faizi parababasına kim ödüyormuş? Vatandaş Ahmet efendi, Memur Hüseyin, İşçi Mehmet.

Yiyin efendiler yiyin, bu Cunta sizin!

Türkiye'de toplu işçi çıkarmalar yaygınlaşıyor

Türkiye'de patronlar faşist yönetimin himayesi ve desteği ile "masraflarını" kısmanın yeni bir yolunu buldular. Zarar ediyoruz bahanesi ile önce fabrika kapatılıp eski işçiler kapı dışarı ediliyor. Sonra düşük ücretle yeni işçiler alınarak tekrar üretime geçiliyor.

Bu konuda en çarpıcı örneği Arı Bisküvi fabrikası patronları verdi. Bu fabrikanın işçileri 6 aylık maaş, 9 aylık ikramiye ve sosyal haklarını alamadıkları gerekçesiyle topluca istifa edip, fabrikanın bahçesinde oturarak, alacaklarının ödenmesini beklerken, işveren yeni bir şirket kurarak, yeniden işçi almaya başladı. İşverenin tayin ettiği yeni müdür büyük bir "hakseverlik" göstererek, isterlerse eski işçilerin de yeniden işe girebileceklerini açıkladı. Tabii bazı şartlarla! Önce eski alacakları konusunda işvereni sıkıştırmayacaklar, ayrıca "yeni işçi" oldukları için ücretleri elbette eski ücretlerinden düşük olacak. Arı Bisküvi fabrikası patronlarının 198 işçinin toplu alacakları konusunda söyledikleri de bir hayli ilginç. "Borcumuz borç ama ne zaman ödeyeceğimiz belli değil" diyorlar. "İnsan yıllarca ekmek yediği patronuna 150 bin liracık alacak için cephe alırmıymış".

"İşyerini kapatma" yoluyla toplu işçi çıkarılan bir başka işyeri ise Trabzon Giyim Sanayi. Bu işyeri de geçtiğimiz günlerde işveren tarafından kapatılarak 155 kadın işçi bir çırpıda sokağa atıldı. Ancak işlerinden ayrılmak istemeyen kadın işçiler atılmak istenmelerine karşı çıkıyorlar.

Bu tür uygulamaların ülke çapında yoğunluk kazanması, işçileri uyutmakla görevli sarı Türk-İş yöneticilerini bile bu konuda bir-iki söz etmeye yöneltti. Türk-İş teşkilatlanma sekreteri basına yaptığı açıklamada, sıkıyönetimin kaldırıldığı bölgelerde toplu işçi çıkarmaların yoğunlaştığını ve bunun önlenmesi için tedbir alınması gerektiğini "yetkili mercilere" iletti. Ve böylece işçi sınıfının ekonomik-demokratik haklarının korunmasını resmi görevlilerin "vicdan ve insafına" havale etti. Ancak faşist yönetimin resmi görevlilerinin "insafının" ne anlama geldiğini işçi sınıfımız 4 yıla yakın bir zamandır yaşayarak öğrendi, öğreniyor. Ve günü geldiğinde gaspedilen tüm haklarının nasıl söke söke alınacağını da bu patron uşağı sarı sendika ağalarına öğretmekten de geri durmayacaktır.

AÇIKÇA

REMZİ ÇIĞ

Hessen Kararları

Hessen Eyalet Hükümeti geçtiğimiz günlerde bu eyalete daha fazla yabancı gelmesine yolaçabilecek kararlar aldı. Özetle, 18 yaşının altındaki aile bireylerinin ve eşlerin Hessen Eyaleti'ne yerleşmelerine kolaylık getirdi. Sosyal Demokratlardan ve Yeşillerden oluşan Eyalet Hükümetinin bu kararları, Hessen'de otursun oturmasın, kararlardan yararlansın yararlanmasın tüm yabancıları sevindirdi, yabancı haklarına saygılı ilerici, demokrat Alman kişi ve kuruluşların yüzünü güldürdü.

Eyalet Hükümeti seviyesindeki bir resmi kuruluşun yabancılarla ilgili bu olumlu kararları bir başka açıdan da büyük önem taşıyor.

Şimdiye dek, gerek hükümet yetkililerinin, gerek basın ve yayın organlarının –özellikle televizyonun– yabancı sorunlarına kendiliğinden sahip çıkması, olumlu politikalar üretmesi ve uygulaması alışılagelen olaylardan değil. Ya işsiz bir Türkiyeli kız kendini yakmalı, ya aylardır ağır psikolojik baskılar altında tutulan bir azülcü kendini pencereden atmalı veya bir Türkiyeli işçi işyerindeki "arkadaşları" tarafından asılmak istenmeli ki, bu etkili ve yetkili çevreler yabancıların durumuna biraz olsun eğilsin. Bu ülkede yabancı düşmanlığının boyutları o denli yüksek ki, toplumsal yapıda bu konuda olumlu hareketlenmeler sağlamak için hep böylesine trajik "şok"lar gerekiyor. Ve her şoktan sonra kısa bir süre televizyon yapımları, gazete haberleri ve resmi görevlilerin kimi olumlu yaklaşımları ile az da olsa sağlık emareleri görülebiliyor. Ancak bu olumluluk yerini kısa sürede yine yabancıların hak ve özgürlükleri konusunda koyu bir "bilinç kaybına" bırakıveriyor.

Bildiğimiz kadarıyla "Hessen Kararları" öncesinde bu eyalette ne bir yabancı intihara teşebbüs etmiş, ne de yabancılara yönelik kayda değer bir saldırı olmuş. Ve Eyalet Hükümeti böylesi "nedenlere" ihtiyaç duymaksızın yabancılarla ilgili bir dizi olumlu kararı alabiliyor. Demek ki F.Almanya'da yabancılar konusunda "şok tedavilerine" ihtiyaç duymayacak ölçüde sağlıklı organizmalar az da olsa varlığını sürdürüyor. Böylesi dinamiklerin varlığı ve giderek güçlenmeleri şüphesiz biz yabancıları sevindirir. Ama bundan esas yararlanacak olan ise Alman toplumunun bizzat kendisidir.

Bu değirmenin suyu nereden geliyor?

Türk-İş başkanının keyfi yerinde, peki Türk-İş üyesi yüzbinlerce işçi ne durumda?

TÜRK-İŞ Başkanı Şevket Yılmaz, oğlu Nusret Yılmaz'ı ikinci kez evlendirdi. 2,5 milyon lira harcanarak gerçekleştirilen düğünde nikah şahitliğini Bursa vali yardımcısı ile sıkıyönetim komutan yardımcısı yaptılar. Damat ve gelinin giysilerinin 200 bin liraya malolduğu törende, 700 davetli gecenin geç saatlerine dek yedi, içti, eğlendi. Ve tutulan gazinoya davetli başına iki bin lira ödendi.

Bu görkemli düğün töreninde iki tane de "davetsiz misafir" vardı. Bir süre önce 6 aydır maaş alamadıkları için Arı bisküvi fabrikasından topluca istifa eden 198 işçi adına TÜRK-İŞ Başkanı Şevket Yılmaz'ı görüp, konuşmak isteyen Arı bisküvi fabrikasının işçileri Murat Ekiz ve Ekrem Solak. Ancak bu işçilerin Şevket Yılmaz'ı görüp, sorunlarını konuşmaları mümkün olmadı.

Asgari ücretin 20 bin lira civarında olduğu, TÜRK-İŞ üyesi işçilerin ücretlerinin Yüksek Hakem Kurulu marifetiyle dondurulduğu, sosyal haklarının gaspedildiği, tüm bunlara karşın ise TÜRK-İŞ yöneticilerinin kölece boyun eğdiği bir ortamda, TÜRK-İŞ Başkanı'nın oğlunun düğününde 2,5 milyon lira harcayıvermesi, sarı sendikacılığın iğrençliğinin bir kez daha ortaya çıkması bakımından yararlı oldu. Bu değirmenin suyu nereden geliyordu?

Aslında 2,5 milyon lira Şevket Yılmaz ve avanesi gibi gangster, üçkağıtçı sendikacılar için büyük bir miktar değildir. Onlar parababalarına hizmetlerinin karşılığında büyük servetler biriktirdiler. CİA ödeneklerinden, TÜRK-İŞ üyelerinin aidatlarının talan edilmesine kadar binbir türlü kazanç yollarıyla keselerini doldurdular.

Ancak, şahitliğini Bursa vali yardımcısı ile sıkıyönetim komutan yardımcısının yaptığı bu nikahın bir başka tanığı daha var: sıkıyönetim altında horlanan, sefalete mahkum edilen yüzbinlerce TÜRK-İŞ üyesi. Onlar tanıklıkla yetinmeyip harekete de geçtikleri gün bu kirli saltanat yıkılacaktır.

Kapitalizmin korumasız kurbanları

Geçtiğimiz günlerde İstanbul Gaziosmanpaşa'da bir işyerinde çıkan yangın sonucu hepsi de 15 yaşın altında 9 çocuk işçi yanarak öldü. 12'si kız, 7 erkek toplam 19 işçinin çalıştığı işyeri asgari işgüvenliği koşullarından yoksun bulunuyordu.

Ülkedeki ağır ekenomik koşullar nedeniyle çocuk yaşta çalışmak zorunda kalan 9 işçinin yanarak ölümü, ailelerini derin acılara boğarken, aynı durumdaki 5 milyonu aşkın genç işçi ve çocuğun içinde bulundukları ağır koşulları bir kez daha gözler önüne serdi.

Yapılan araştırmalara göre, bugün Türkiye'de 15 yaşın altındaki her 100 çocuktan 7'si, 15-19 yaş arası her 100 gençten 53'ü yoksulluk ve sefalet nedeniyle çalışmak zorunda. 5 Milyona yaklaşan sayılarıyla çalışan nüfusun % 35'ini oluşturan bu genç işçi ve çocuklar, genellikle sağlık koşulları son derece kötü işyerlerinde düşük ücretlerle çalıştırılıyorlar ve sigorta ettirilmiyorlar.

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) tarafından çocukların çalıştırılmasının yasaklanması ve genç işçilerin işgüvenliklerinin sağlanması ile ilgili olarak 18 tane uluslararası yasa hazırlanmış olduğu halde, Türkiye hükümetleri şimdiye kadar bunların sadece ikisini imzalamış bulunuyor. Ancak imzalanan ve uyulacağı taahhüt edilen bu iki anlaşmadaki yükümlülükler dahi yerine getirilmiyor. Bu anlaşmalara uygun olarak hazırlanan, İş Yasası, Çıraklık Yasası, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü gibi yasalardaki genç işçilerle ilgili maddeler kağıt üzerinde kalan boş sözlerden ibaret.

Sözde iş yasası 15 yaşından küçük çocukların gece, ağır ve tehlikeli işlerde çalışmasını yasaklıyor ama, örneğin Gaziosmanpaşa da yangın çıkarak 9 çocuk işçinin öldüğü işyerinde hepsi 15 yaşın altında 19 çocuğun yanıcı, parlayıcı maddeler arasında günde 11 saat zaman zaman fazla mesai de yapılarak, gece yarılarına kadar çalıştırılmaları, bu maddelerin pek bir işe yaramadığını açıkca gösteriyor. Ve 5 milyonu aşkın çocuğun, genç işçinin, oto tamirhanelerinde, deri, kumaş, çorap imalethanelerinde, ışıksız, havasız, rutubetli bodrumlarda her türlü sağlık ve güvenlik koşullarından yoksun bir şekilde çalıştırılmaları sürüp gidiyor.

SSK verilerine göre, sadece 1983 yılında Türkiye'de 145 bin 296 işkazası meydana gelmiş ve bu kazalarda 2 bin 760 işçi sakat kalırken, 1324 işçi de hayatını kaybetmiş. İş kazalarına uğrayarak, sakat kalan ya da canveren işçilerin çoğunluğunu ise uzmanlaşmamış ve daha kötü koşullarda çalışmaya zorlanan genç işçiler oluşturuyor. Yine aynı

(Devamı 9. sayfada)

Özal'ın orta direğinde kimler var?

Faşist rejimin başbakanı Turgut Özal seçim propagandasını "orta direğin güçlendirilmesi" sloganına dayandırmıştı. Özal orta direği tüm maaş ve ücretlilerle esnaf olarak tanımlıyordu. İşçi ücretlerinin satın alma gücü bakımından 1963 yılındaki seviyesine düşürüldüğü bir toplumda eski Madeni Eşya İşverenleri Sendikası başkanı, yeni başbakan Özal'ın böyle bir propagandaya kalkışması, faşistlere ve işbirlikçilerine özgü bir hayasızlık, yüzsüzlük örneğiydi. Özal, banka faizlerinin yükseltilmesi gerektiğini savunurken de şunları söylüyordu:

"Yıllarca çok düşük faizlerle tasarruf sahibi sömürülmüştür, biz buna bir son verdik. Faizlerin düşmesini savunanlar bankalarda parası olan orta direğin sömürülmesini isteyenlerdir."

Bankalarda birikmiş parası olan orta direk, yani Özal'ın tanımıyla tüm maaş ve ücretliler, küçük esnaf böylece çok "mutlu" oldular, faizler daha yükseldi, tasarruflarına karşılık bankalardan iyi bir faiz geliri elde ettiler ve refahlarını arttırdılar!

Bu işin peri masalı kısmı. Şimdi bakalım bankalarda parası olan "Orta Direk" ne menem bir direkmiş:

Türkiye Bankalar Birliği 1983 sonu itibariyle bankalardaki mevduatla ilgili bazı rakkamlar yayınladı. Buna göre bankalarda 29 milyon hesap açılmış vaziyetteymiş. Bu hesapları iki gruba ayıralım. Birinci grupta en fazla yüzbin liraya kadar bulunan hesaplar yeralsın, ikinci grupta da yüzbin liradan fazla para bulunan hesaplar. Bankalar Birliği rakkamlarında yüzbin liradan daha çok para bulunan hesapların dökümü bulunsaydı, varacağımız sonuç daha çarpıcı olarak görülürde. Ama ne yazık ki böyle bir bilgi verilmemiş. (Bak Tablo: 1)

Demek ki Özal'ın "orta direğinin % 90'ını olsa olsa bir buzdolabı alabilecek kadar tasarrufa sahipler. Eh bunlara yüksek faiz versen ne olur, alçak faiz versen ne olur? Şimdi bu hesaplarda ne kadar para bulunduğuna bakmak gerekir. (Bak Tablo: 2)

TABLO : 1

Yatırılan para miktarı	hesap sayısı	yüzde
yüzbin liraya kadar	26 082 923 adet	90
yüzbin liradan yukarı	2 960 911 adet	10

TABLO : 2

Hesap sayısı	yüzde	yatırılan miktar	yüzde
26 082 923 adet	90	296 milyar TL	15
2 960 911 adet	10	1 636 milyar TL	85

Şimdi bu bilgileri yazı diline çevirecek olursak görünen şudur.

1. Bankalardaki 26 milyon hesapta bir televizyon alabilecek kadar bile para yoktur ve bu paraların toplamı 296 milyar liradır. Bu da toplam tasarruf mevduatının sadece % 15'idir.

2. Bankaların tasarruflara ödediği faizin kaymağını yiyenler yüzbin liradan daha fazla miktarlarda tasarrufu bulunan gruptadır. Bu grupta hesap sahiplerinin % 10'u bulunmakta ve bunlar mevduatın % 85'i demek olan 1 trilyon, 636 milyar liranın sahibidirler.

Bankalar Birliği rakkamlarından bu ikinci grupta olanların gerçek sayısı hakkında kesin bir bilgi edilmek mümkün değildir. Çünkü bir kişinin beş ayrı bankada hesabı olabilir. Bu gruptaki herkesin ortalama iki ayrı hesap cüzdanı olduğu varsayımıyla, gruptaki hesap miktarını ikiye bölersek, tahmini olarak 1 milyon 480 bin rakamına ulaşırız. İşte bu rakam Özal'ın "orta direğinin" içinde bulunduğu sayıdır. İçinde bulunduğu diyoruz çünkü, bankada 105 bin lirası olan da bu grubun içinde yer almaktadır. Görünen odur ki sayısı bir milyon kişiden az olan bir kesimin bankalarda faiz geliri açısından dişe dokunur miktarda parası vardır. Bu kişiler, büyük tekelci sermayenin etrafında oluşmuş yüksek bürokratlar, emlak sahipleri gibi kişilerden oluşmuştur. Doğaldır ki, burjuvazi parasını bankaya değil işine yatırmıştır ve işletme ihtiyaçları dışında fonlarını atıl olarak tutmaz. Burjuvazinin işletme ihtiyaçları için ayırdığı para da bankaların ticari mevduat hesaplarında bulunur ve ele aldığımız tasarruf hesaplarına girmez.

Şimdi Özal'ın "orta direk" derken kimleri kastettiği anlaşıldı, kimleri sömürtmek istemediği de anlaşıldı. Ancak bu kesimin bankalardaki tasarruflarından fazla bir şey elde ettiği de sanılmamalıdır. Çünkü banka faizleri ile enflasyon oranı üç aşağı beş yukarı aynıdır. Ama bu kesimdeki insanların gelirlerini besleyen başka kaynakları zaten bulunmaktadır. Özal, tekelci sermaye için ülkeyi bir cennete, emekçiler için bir cehenneme çevirdikçe de bu "cennet"ten ufak tefek paylar alan "melekler" sözünü ettiğimiz kesim içinde bulunduğundan bunlar uygulanan politikalardan memnundur. Faşizmin, tekelcilerin, Özal' ın bu "cenneti" işçiler, emekçiler için cehennem olduğuna göre, işverenler cennetinin melekleri gerçekte, emekçiler cehenneminin zebanileridir. Ama biz zebanilerden çok cehennemin asıl sahibiyle ilgiliyiz ve kapitalizmden başka birşey olmayan bu asıl "sahip"i ülkemiz topraklarından temizlemedikçe cehennemden kurtulamayacağız.

"Kurtuluşun" onuncu yılında Kuzey Kıbrıs'ın hali

Türkiye'de radyo-televizyon ve basın, Kuzey Kıbrıs'ın "kurtarılışı"nın 10. yıldönümü dolayısıyla geniş bir kampanya açmış durumda. O kadar ki, Kuzey Kıbrıs'ın fatihi Ecevit bile, başka konularda demeç vermesi yasak olduğu için, bu konuda Cumhuriyet Gazetesi'ne anılarını anlatıyor.

Evet, Kuzey Kıbrıs on yıl önce "kurtarıldı". Ama acaba "kurtarılanlar" memnun mu? Şu anda Kuzey Kıbrıs'ta yalnız Türkiye'nin diplomatik olarak tanıdığı "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti" hüküm sürüyor. Hüküm sürüyor sözünü biraz açmak gerek. Bu "cumhuriyetin" meclisi, Denktaş'ın tayin ettiği otuz üye ile kendi kendini feshetmeye ikna edilen eski meclisin kırk üyesinden oluşuyor. Bir "ikna"nın söz konusu olduğu çok açık. Çünkü feshedilen meclisteki iki ilerici parti, Cumhuriyetçi Türk Partisi ve Toplumcu Kurtuluş Partisi, bağımsızlık ilanına karşıydılar. Bu partilerin bir gecede görüş değiştirmeleri, "kendileri razı olmasa da bağımsız ilan edileceği ve kurucu meclise, bağımsızlığa karşı çıktıkları için, alınmayacakları, partilerinin kapatılacağı" gibi tehditlerle "ikna" edildikleri şüphesini uyandırıyor. Şimdi kurucu meclis Denktaş'ın –ki Türkiye Büyükelçiliğinin bir uzantısıdır– tam egemenliğinde.

Denktaş buna rağmen kurucu meclisin ağır çalıştığından şikayet ediyor ve dernekler, toplu sözleşme ve grev, sendikalar yasalarının çabuk çıkarılması için "bu meclisi bir daha bulamayız, değerini bilelim" diye üyeleri tehdit ediyor. Kıbrıs'taki Türkiye işgal kuvvetleri "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin dış ve iç güvenliğini sağlıyor. Yani Kuzey Kıbrıs'taki Türk toplumunun müesses nizamının nasıl olacağı Kıbrıslı türklerden değil, türk ordusundan soruluyor. Bu yeni "cumhuriyetin" kendi parası yok. Türk lirası piyasada geçerli para. Ekonomisi Türkiye'nin yardımlarına ve Türkiye'den gelecek turistlere bağlı. Tüm dünyanın tecrit ettiği Kuzey Kıbrıs'ta büyük bir ekonomik sıkıntı var. Türkiye'den Kıbrıs'a yollanan çok sayıda türk ülkenin siyasi ve ekonomik yaşantısını yeniden şekillendiriyor. Yeni Doğuş Partisi Kıbrıs'taki durumdan nasıl yakınıyor bir görelim:

"Ekonomimiz Türkiye'nin ekonomik baskısı altına alınmıştır. Kıbrıslı Türkler olarak, her geçen gün kendi vatanımızda, artan bir hızla ekonomik yaşantının dışına itilmek ve bu gelişime parelel olarak siyasal yaşantımızdaki egemenliği tümden yitirme tehlikesiyle karşı karşıya gelmiş bulunmaktayız. Kıbrıs türkü geniş ölçüde memurlaştırılarak (nüfusun % 20'ye yakını

(Devamı 9. sayfada)

Alman işverenlerin mali suçları:

Vergi kaçakçılığı, hileli iflas, dolandırıcılık

Federal Almanya'da özellikle son iki yılda emekçilerin sosyal hakları çeşitli gerekçelerle kısıtlanıyor. Eskiden ücretsiz olan reçetelerin 2 DM karşılığının işçilere ödettirilmesi, işçilerin ücretlerinden kesilen sağlık sigorta primlerinin her yıl % 1, % 2 artırılması, çocuk yardımlarının azaltılması, emeklilik sigortası primlerinin, kurumun maddi durumu tehlikede bahanesi ile her yıl artırılarak işçilerin lokmalarından küçük küçük kesintiler yapılması artık alışılagelen uygulamalar oldu. Bugünkü gerici birlik partileri hükümeti emekçilerin sosyal haklarında daha da kısıntılar planlamakta. Bu cümleden olarak malülen emekli olan işçilerin taşıt araçlarındaki ücretsiz seyahat hakkına bile –bütçeler açık veriyor yaygarası ile– göz dikerek kaldıran hükümet, şimdi de CDU genel sekreteri olan Aile Bakanı Geissler'in marifeti ile Pro-Familie kurumuna yapılan devlet desteğinin kesilmesi ve kurumun çalışamaz hale getirilmesini sağlamaya çalışıyor. Emekçi ailelerinin, çocuklarının önemli sorunlarını çözümleme işiyle ilgilenen bu kurumun devlet ödeneğinin kesilmesine neden olarak da hazineye yük olduğu belirtiliyor.

Geissler ve Strauss: Emekçilerin sosyal haklarını kısmaya uğraşanlar...

Emekçilerin sosyal haklarını "hazineye yük olduğu" bahanesi ile her yıl kısıtlayan, lokavta uğrayan işsizlere işsizlik yardımı yapılamayacağını açıklayan ve sosyal kurumları işlevsiz hale getirmeye çalışan hükümetler, diğer yandan hazineyi her yıl yüz milyarlarca Mark zarara sokan kapitalistlere, yasalara rağmen göz yumuyor. Adeta alman kapitalistlerinin, işverenlerinin bu açık soygununu teşvik ediyor. İşçilerden, emekçilerden esirgenen milyarlar, hileli iflas yolu ile, tahsisat dolandırıcılığı ile, kredi vurgunu ile , vergi kaçakçılığı ve devlet inşaatlarındaki ihale yolsuzlukları ile kapitalistlerin soygununa arz ediliyor.

1982 yılında sadece iflas suçları, muhasebe defteri tutmak yükümlülüğüne uymamamak, kaçak çalıştırma ve subvansiyon sahtekarlığı suçlarından ortaya çıkarılabilen yolsuzlukların tutarı 4,9 milyar Mark. Kapitalistlerin ortaya çıkarılan bu yolsuzluklarına, vergi kaçakçılığı, yalnış ölçek kullanma ve yasak fiyat anlaşmaları dahil bulunmamaktadır. 1982 yılında F.Almanya'da iflas eden firma sayısı 9092. Ancak, genel olarak iflas eden firmaların sahipleri çok kısa bir zaman sonra yeni firmalarla ortaya çıkmakta, çoğu kez yeni firmalarını, büyükanne, oğullar ya da kızlar üzerine kayıt ettirmeyi de ihmal etmemektedirler. Credirefer adlı kurum geçtiğimiz yıl iflastan sonra akrabalar adına tekrar kurulan böyle şirket sayısının 2400 olduğunu belirtiyor.

Geçtiğimiz yıl sadece iflas ve borç durumunun düzeltilmesi için devlet 24 milyar Mark zarara girdi. Uzmanlar açık ya da kapalı iflasların % 80-90'ının hileli iflas oldu-

(Devamı 9. sayfada)

Nikarağua'da devrimin beşinci yılında, devrimi sağlam temellere oturtmak için tüm halk elbirliğiyle savaşıyor, karşı devrimci gerillalarla mücadele ediyor.

Nikaragua tarihinde ilk defa çocuklar için yuvalar, yaşlılar için huzur evleri açıldı

Nikaragua devrimi beşinci yılında

Beş yıl önce, 19 Temmuz 1979'da, Nikaragua'nın demokratik ve anti-emperyalist güçleri, ülkeyi 45 yıldır pençesi altında tutan Somoza ailesini devirdi ve Latin Amerikanın en kanlı diktatörlerinden birine son verdi.

Diktatörlüğün yıkılmasında öncü rolü, adını 1920'lerdeki anti-emperyalist mücadelenin ulusal kahramanı Sandino'dan alan Sandinist Ulusal Kurtuluş Cephesi oynadı. 1961 yılında kurulan cephe şehir ve köylerdeki çalışan halkı, öğrencileri, ilerici aydınları ve ülkenin orta sınıflarını birleştirmeyi başarmıştır.

Nikaragua devrimi, ülkedeki siyasi iktidarın sınıfsal yapısını değiştirmiştir. Kurulan çok partili siyasi sistemin merkezinde Sandinist Cephe bulunuyor. Cephe siyasi ve askeri gücünü esas olarak ülkenin işçilerinden ve köylülerinden alıyor.

Sandinist devrim eski devlet mekanizmasını ortadan kaldırmıştır. Bunun yerine halk hükümetinin merkezi ve mahalli organları kurulmuştur.

Ülkenin siyasi sisteminde Sandinist Savunma Komitesinin önemli bir yeri vardır. Bu komiteler yetişkin nüfusun büyük bir kısmını kucaklamakta ve siyasi propaganda görevlerini yerine getirmektedir.

Halk hükümetinin kurulduğu anda çok büyük ekonomik ve sosyal sorunlar beklemekteydi. Kişi başına ulusal gelir dünyanın en düşük ülkeleri seviyesindeydi. 250 bin kişi işsizdi, hiçbir sosyal sigorta kurumu mevcut değildi. Sağlık hizmetleri ve eğitim çok kötü vaziyetteydi. 1978-1979 yıllarındaki iç savaş ülke ekonomisine büyük zararlar vermişti. Savaşta oniki yaşının altında kırkbin yetim çocuk, 160 bin sakat artakalmıştı. Konutların bir çoğu, okullar, hastaneler büyük ölçüde tahrip olmuştu. Sandinistler iktidara geldiğinde sanayinin % 90-95'i ticaretin % 80-85'i felç vaziyetteydi. Ülke nüfusunun üçte biri bir konuttan tamamen yoksundu ve en ilkel geçim vasıtalarını temin edebilecek bir durumda değildi.

Emekçi halkın büyük gayretleri sonucunda devrimin ilk beş yılında çok önemli mesafeler alındı. Halk hükümetinin en önemli başarısı, özel bankaların, sigorta şirketlerinin ve fabrikaların millileştirilmesi ve Somoza ailesinin topraklarına el konulması sonucunda sanayi ve ticarette bir kamu sektörünün yaratılması oldu. Şu anda kamu sektörü Nikaragua ekonomisinin % 40'ını oluşturuyor.

Halen Nikaragua ekonomisinde üç tip mülkiyet bulunmakta: Kamu mülkiyeti, özel mülkiyet ve karma mülkiyet. Devrimden hemen sonra hükümet ulusal çıkarlarla çelişmedikçe özel mülkiyete saygılı davranacağını ilan etti. El konulan arazilerde 1500 devlet çiftliği kuruldu. Bu arazilerin toplam ekilebilir araziye oranı % 20 civarında. Sandinistlerin tarım politikası küçük çiftçilerle gönüllülük temeli üzerinde işbirliği yapmak ve büyük tarım-sanayi kompleksleri kurmaya yönelmektir. Hükümet yoksul köylülere de toprak dağıttı. Bu köylülere aynı zamanda tohumluk ve zirai araç yardımı yapılmakta. 1983 yılında Nikaragua tarihinin en yüksek kalkınma hızına ulaşıldı, ulusal gelir % 5 oranında arttı. Enflasyon ve işsizlik oranları düşürüldü. Asgari ücret uygulamasına başlandı, gelir dağılımında düzeltmeler yapıldı. Gecekondularda yaşayan 270 bin ailenin yerleşmesi için konut yapımına başlandı. Eğitim kampanyası sonucunda okuma yazma bilmeyenlerin oranı % 50'den % 13'e düşürüldü. Ülkenin milli eğitime ayırdığı para, 1978 rakamının dört misline yükseltildi. Sağlık hizmetleri ülkenin % 80'ine hizmet verecek şekilde geliştirildi. Sosyal güvenlik tedbirleri de geliştirilmekte. Nikaragua tarihinde ilk defa çocuklar için yuvalar, yaşlılar için huzur evleri açılıyor.

Sandinist hükümetin başarıları, karşı devrimci çetelerin sabotaj ve cinayetleri olmasaydı, şüphesiz çok daha büyük olacaktı. Amerikan emperyalizminin desteklediği karşı devrimci haydutlar hemen her gün Nikaragua'nın fabrikalarına, tarım komplekslerine saldırılarda bulunuyorlar, köprüleri, elektirik hatlarını tahrip ediyorlar. Amerikan Birleşik Devletlerinin uyguladığı ekonomik ambargo da bunlara ekleniyor. Reagan yönetiminin Nikaragua'ya karşı yürüttüğü ilan edilmemiş savaş, ülkenin kaynaklarının önemli bir bölümünü savunma kapasitesinin arttırılması için kullanılmasına yol açıyor. Devrimi ve kazançlarını konumak için başka bir çare de yok.

Halkın yaşam standartlarının daha iyiye gitmesi için gösterilen çabalar yavaş da olsa semeresini veriyor.

KISA TARİHÇE

1838
İlk bağımsız devletin kuruluşu.

1909
Reformcu devlet başkanı Joze Santos Zelaya'nın ABD birlikleri tarafından iktidardan gönderilişi.

1926
Augusto Cesar Sandino yönetiminde gerilla savaşının başlaması.

1934
ABD büyükelçiliğinin ve Milli Muhafız Birliği Kumandanı Anastasio Somoza'nın işbirliğiyle Sandino öldürülür. Böylece 1979 yılına kadar sürecek Somoza diktatörlüğü dönemi başlar.

1961
Carlos Fdncesa –1976'da öldü– yönetiminde Sandinist Ulusal Kurtuluş Cephesi (FSLN)nin kuruluşu.

1979
19 Temmuz'da devrimin zaferiyle sonuçlanan halk hareketi 4 Haziran'da başlar. Somoza'nın malları devletleştirilir.

1981
ABD tarafından "Contras" örgütünün inşaasına başlanır ve karşı devrimciler tarafından sabotajlara girişilir.

1984
Nikaragua hükümeti 4 Kasım'da seçim yapma kararı alır.

Fransız Komünist partisi hükümete ortak değil

Fransız Komünist Partisi'nin dört bakanla katıldığı Sosyalist Parti hükümeti, Başbakan Mauroy'un çekilmesi üzerine değişti. Sosyalist Parti Başkanı ve Cumhurbaşkanı Mitterand'ın isteği üzerine istifa eden Mauroy'un yerine partinin sağ kanat milletvekillerinde ve istifa eden hükümetin endüstri ve araştırma bakanı Fabius atandı.

Fransız Komünist Partisi yeni hükümette yer almayacağını açıkladı. Böylece yirmi yıla yakın bir zamandan beri süregelen komünist-sosyalist işbirliği şimdilik sona erdi.

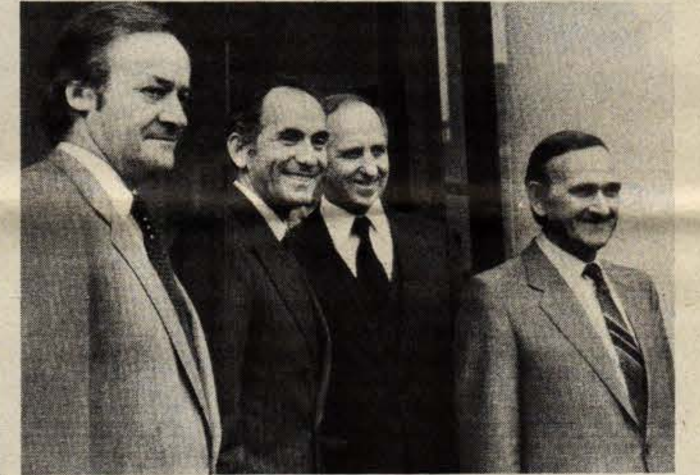
Fransız sosyal demokratları 1971'e kadar güçsüz ve dağınık gruplar halindeydiler. Fransız Komünist Partisi'nin ülkedeki büyük etkinliğine karşı bir güç oluşturmak amacıyla bu tarihte bir kongrede birleştiler. Fransız Sosyalist Partisi, Komünist Parti'nin gücünü zayıflatmak, ona eğilim duyan seçmenin bir bölümünü kendi yanına çekmek için diğer Avrupa sosyal demokrat veya sosyalist partilerine kıyasla görünüşte oldukça sol bir politika izlemiştir. Örneğin partinin uzun vadeli hedefleri arasında "kapitalizmle köprülerin atılması, Afrikanın diktatörlükle yönetilen ülkeleriyle ilişkilerin kesilmesi, silah satışlarına son verilmesi" gibi hedefler bulunuyordu. İktidara geldiğinde tekeller arasında geniş millileştirmelere gideceğini açıklayan Fransız Sosyalist Partisi ve Fransız Komünist Partisi, Solun Ortak Programı'nı oluşturmuşlar ve uzun süre işbirliği yapmışlardı. Ancak Fransız Sosyalist Partisi güçlendikçe, daha önce savunduğu bazı tezlerinden yan çizmiş ve FKP ile ilişkilerini eskiye kıyasla bozluştu. Ancak Mitterand'ın başkanlık seçimlerini kazanması ve Sosyalist Parti'nin Fransız Parlamentosunda yeterli çoğunluğu sağlamasına rağmen, komünistlerin hükümete katılmasını istemesi üzerine Mauroy başkanlığındaki hükümete komünistler dört bakanla katılmışlardı.

Fransız Komünist Partisi Mauroy hükümetinin hatalı politikalarını sürekli olarak eleştirmiş, fransız sosyalistlerini doğru bir çizgiye çekmek için çok gayret sarfetmiş, ancak sosyalistler bu eleştirilere kulak asmamışlardı.

İktidarın başlangıç aylarında monetarist politikaları reddeden hükümet, enflasyon oranının artması üzerine bu politikalara yönelmiş ve kendisini destekleyen kitlelerde ilk hoşnutsuzluk tohumlarını yaratmaya başlamıştı. İşsizliğin artması, pahalılık ve endüstrinin modernizasyonu gerekçesiyle birçok işçinin özellikle çelik sanayiinde işsiz kalması sosyalist hükümetin halk desteğini daha da aşındırmıştı.

Fransız sağı da genel seçimlerde Mitterand'a destek olmuş bir kısım orta sınıf mensubunu tekrar kendi saflarına çekmeyi başarınca son Avrupa Parlamentosu için seçimlerde hem sosyalist parti, hem de komünist parti oy kaybetmişti. Hükümet değişikliği bu sonuç üzerine gerçekleşmiş ve 1986'daki başkanlık seçimlerine kadar Mitterand'ın daha sağ bir politika izleyeceğini ortaya çıkarmıştır. Çünkü başbakanlığa atanan Fabius Fransız burjuvazisi ile yakın ilişkileri olan bir sağ kanat politikacıdır.

(Devamı 9. sayfada)

Mauroy Hükümetindeki komünist partili bakanlar artık sosyalist hükümetin kararlarına ortak değil.

Yeni Zelanda İşçi Partisinin seçim başarısı

Yeni Zelanda parlamento seçimleri muhalefetteki işçi partisinin zaferi ile sonuçlandı. 9 Yıldır iktidarda bulunan Ulusal Parti ise ağır bir yenilgiye uğradı. 98 üyeli Yeni Zelanda parlamentosunda 56 milletvekilliğini kazanan İşçi Partisi böylece meclisteki sandalye sayısını 15 artırarak –İşçi Partisi'inin önceki milletvekili sayısı 41 idi– tek başına hükümet kurmasını sağlayacak mutlak çoğunluğu elde etmiş oldu. Ulusal Parti'nin milletvekili sayısı 47'den 37'ye düştü.

Seçim kampanyası sırasında, Yeni Zelanda limanlarını nükleer füze taşıyan amerikan savaş gemilerine kapatacığını açıklayan İşçi Partisi, ayrıca Güney Pasifiğin atom silahlarından arındırılması için çaba sarfediyor.

Sömürücü egemen güçlerin çıkarlarını savunan ve emperyalizmin silahlanma ve savaş kışkırtıcılığı politikalarıyla uyum içinde olan Ulusal Parti'nin parlamento seçimlerinde yenilgiye uğraması, buna karşılık barışçı talepleri seçim kampanyasının temeli yapan İşçi Partisi'nin büyük bir seçim zaferi kazanması, Yeni Zelanda halkının silahsızlanma ve barışın korunmasına verdiği önemi kanıtlamış oldu.

İspanya 'nın ışığı Lorca

İspanya'nın önemli tarih ve kültür merkezlerinden Granada, büyük bir halk ozanını, yiğit bir devrimci de yetiştirmekle ün kazandı. Federico Garcia Lorca, 5 Haziran 1898' de Granada'nın küçücük bir köyünde dünyaya gözlerini açtı. İlk gençlik yılları doğduğu yörelerde geçti. Granada'yı, köyünü, kırları, ovaları sevdi. Yurduna büyük bir sevgi bağı ile bağlandı. Bunu bir sohbetinde şöyle dile getiriyor: "Granada'lı olmamın, bende zulüm görmüş olanlara –Granada'nın içinde taşıdığı çingeneye, zenciye, yahudiye, faslıya– karşı sempati yarattığına inanıyorum."

Lorca 1909'da öğrenimini sürdürmek için Granada'ya yerleşti. Ama doğduğu köyü, tarlalarını, meralarını, hayvanları ve oraların doğal güzelliklerini hiç unutmadı. Bu konudaki duygularını şöyle dile getiriyor: "Kırları seviyorum, çocukluğumun en eski anılarında toprağın tadı var, çayırlar, tarlalar benim için harikalar yarattı. Kırların vahşi hayvanları, sığırlar, toprakta yaşayan insanlar, tüm bunlar öyle anlamlıdır ki, çok az insan anlar. Şimdi onları çocukluğumda bildiğim gibi hatırlıyorum. Öyle olmasaydı "Kanlı Düğünü" asla yazamazdım... Tüm çocukluğum köyde odaklaştı. Çobanlar, tarlalar, gökyüzü, yalnızlık. Tam bir yalnızlık. İnsanların benim yazdıklarımı, cesur icatlarım, bir şairin cüreti olarak görmelerine şaşıyorum. Hiç değil. Onlar otantik ayrıntılardır ve pek çok insana garip geliyor, çünkü hayata çoğu kez böyle yalın ve dosdoğru bir biçimde bakalarak ve dinleyerek yaklaşmıyoruz. Bu kadar basit değil mi?"

Yıl 1930'lar. Faşizm tüm Avrupa'yı kasıp kavurmaktadır. İtalya'da Mussolini, Almanya'da Hitler, ilericiler, demokratlar üzerinde baskının en katmerlisini uygulamakta, insanları gaz odalarında yakmakta, vahşetin en iğrencini insanlık, faşizm eliyle yaşamaktadır. Lorca tüm bu olaylara tepkisini en sert bir şekilde sergilemektedir. O Mussoli'nin Habeşiştan'ı işgalini ve hitlerci politikayı ilk kınayanlar arasındadır.

Yıl 1936 İspanya en kritik günlerini yaşamaktadır. Faşizm tehlikesi İspanya'yı da sarmıştır. Lorca ve yazar arkadaşları Halk Cephesi'nin yanında tavır alırlar. Aydınların halk cephesini destekleme bildirisini Lorca okur: "Önemli teorik farklılıklarla birbirinden ayrılan, ama özgürlüğün ve cumhuriyetin savunulması için birlik olan politik partiler, geniş tabanlı Halk Cephesi'nin oluşması için güçlerini akıllıca birleştirdiler. Biz aydınlar, sanatçılar ve bilim adamları, bu politik ağırlığın inkar edilemeyeceği zamanda, böyle önemli bir durumda düşüncelerimizi kamuoyuna açıklamaktan kaçınsaydık, görevimizi yapmamış olacaktık. İspanya halkının çoğunluğunun kuşku götürmez isteğine iyi dileklerimizi ve umutlarımızı katma yükümlülüğünü duyuyoruz. Bu, son iki yılda İspanya'nın hayatında, yokluğu öylesine kederlenilecek şekilde açık olan özgür ve demokratik hükümete olan ihtiyaçtır.

Halk Cephesi'ne olan desteğimizi yalnızca bireyler olarak değil, İspanya aydınlarının bir grup temsilcisi olarak tekrarlıyoruz. Ve bunu, özgürlüğe saygı gösterilmesini, hayat koşullarının iyileştirilmesini ve kültürün İspanyol halkının en geniş kitlesine götürülmesini istediğimiz için yapıyoruz..."

"O, hayalgücü saçardı, konuşması öğretirdi, müziği bir gösteriydi, sihirli çizgilerini bol bol harcardı, kahkahası duvar 'çatlatırdı, mümkün olmayanı ayak üstü yapardı, sıradan bir oyun onun ellerinde sanat eserine dönüşürdü."

Bu bildirgenin kamuoyuna açıklanmasından sonra İspanya'da genel seçimler yapılıyor ve Halk Cephesi iktidar oluyor. Halkın iradesini hiçe sayan faşistler Cumhuriyetçi Halk Cephesi hükümetine karşı savaş açıyorlar. Başta Hitler olmak üzere, uluslararası geniş desteğe sahip İspanyol faşistleri ile cumhuriyetçiler arasında tarihin en büyük iç savaşı başlıyor. İspanya'da cumhuriyetçi hükümeti deviren Frankocu faşist güçler oluk oluk kan döküyorlar. Yalnız Granada'da 2100 kişiyi kurşuna dizen faşistler bu sayının içine genç ozan Lorca'yı da dahil ettiler. Tarih 19 Ağustos 1936. Ölümünün 48. yılında Federico Garcia Lorca'yı saygıyla anarken, tüm insanlık adına Franko'yu ve faşizmi bir kez daha lanetliyoruz.

Ürküten Varlığa Gazel

Sular yatağını yitirsin istiyorum.
Rüzgar koyaklarını yitirsin.

Gece gözlerini yitirsin istiyorum
yüreğim altın çiçeğini yitirsin;

öküzler iri yapraklarla konuşsun,
solucan karanlıktan ölsün;

kurukafanın dişleri ışısın,
sarılar ipeği kaplasın boydan boya.

görüyorum döğüşüyor sarmaş dolaş
öğle saatiyle yaralı gece.

Dayanamıyorum zehir yeşili bir gün bitimine
ve zamanın incindiği kırık kemerlere.

Ama parıldamasın arı çıplaklığın
kamışlar içinde açmış kara bir diken.

Karanlık gezegenlerden ürkeyim, bırak,
ama gösterme bana serin belini.

Türkçesi: Cevat Çapan

Sessizlik, Son Türkü

İşte iniyor gece.

Vuruyor ay ışınları
akşamın örsüne.

İşte iniyor gece.

Giyinmiş ulu bir ağaç
türkülerin sözlerini.

İşte iniyor gece.

Gelirsen beni görmeye
rüzgarlı yollar boyunca.

İşte iniyor gece.

Bakacaksın ağlıyorum
koca kavakların dibinde.
Esmerim oy!
Koca kavakların dibinde.

Türkçesi: Cevat Çapan

Bir kitap okuyalım : SICAK KAR

Romanın yazarı Yuri Bondarev 1924 yılında Omsk'da dünyaya geldi. İkinci Dünya savaşına katıldığında henüz 17 yaşındaydı. Yazmaya genç yaşta başladı ve 1951 yılında Gorki Edebiyat Enstitüsünü bitirdi. Edebiyatın yanısıra sinamayla da ilgilenen Bondarev Lenin ödülünden başka, bir kez "Sıcak Kar" Romanının filmi (1975) bir kez de "Irmağın Kıyısında" romanı (1977) olmak üzere iki kez SSCB devlet ödülünü aldı.

Bondarev kitabının Türkçe baskılı önsözünde şöyle diyor: "Savaş yolunda geçmiş, bireylerinin çoğu savaş sırasında yitip gitmiş bir kuşaktanım ben. Yaşıtlarım Stalingrad'da Kurks dolaylarında Zeyelovski tepelerinde öldüler. Kardeşim, savaşın son günlerinde Berlin önlerinde öldürüldü. Savaşı yazmaya başlayışım, belki de cephe dönüşü, tozlu siperlerde, savaşın geçtiği uçsuz bucaksız tarlalarda yatıp kalmış olanlara, daha doğrusu kuşağıma karşı bir borçluluk duymamdandır. Savaşı insan yaşamının en büyük sarsıntısı, halkların geçirdiği en benzersiz bir sınav olarak görürüm. Bu yüzden savaşın yazarlarca her zaman işleneceğine inanıyorum. Hele makinalı tüfek takırtılarını tepelerinde, yitirdiklerinin acısını yüreklerinde duymuş olanlarca...

Kitaplarım uzun süre tartışma konusu olduğu halde, kanımca çağım hakkında en önemli şeyi henüz yazamadım, her yazarın düşündüğü bir kitaptır bu, yazarın kendisinin de görebileceği çok yönlü bir aynaya benzeyen, yaşamın ta kendisine odaklaşmış, yaşam deneylerinin tümünü içeren bir kitap. Bence yazar dışardan gelen her psikolojik sarsıntıya tepki gösteren bir sismografa benzetilebilir. Yaşam deneyleri ve ruhsal deneyler bunlara eklendiğinde bir 'yapıt' çıkar ortaya. Yoksa yazılanlar kaskatı düşüncelerin oluşturduğu bir buz yığınından ayırdedilemez. Yapıtı canlandıran, sıcaklığını veren insan soluğudur.

Bondarev'in "Sıcak Kar" romanını okurken birden bire kendinizi 45 yıl öncesinin II. Dünya Savaşının içinde bulacaksınız. Savaşın insanlar üzerinde bıraktığı korkunç ölümcül etkiyi sizlerde romanın kahramanları ile yaşayacak, onlarla duygulanacak onlarla üzülecek ve onlarla sevineceksiniz.

Bondarev'in romanına tam anlamıyla bir savaş romanı diyebiliriz. II. Dünya Savaşının korkunç yokediciliği, dünyanın ilk sosyalist ülkesi SSCB'ye karşı girişilen bir imha planı ve Sovyet halklarının inanılmaz destansal karşı koyuşu, sosyalist anayurdu etiyle, canıyla savunuşu ve Hitler faşizminin karşı konulmaz yenilgisi, halkların başından Hitler faşizminin def edilmesi...

Romanda tüm bunlar usta bir romancının destansal yorumu ve edebiyat dilinin en kıvrak anlatımı ile yerli yerine oturtuluyor.

Yıl 1942 Aralık'ı Alman panzerleri Stalingrad önlerine kadar ilerlemiştir. Almanlara göre önlerinde buzlarla kaplı bir ırmaktan başka engel kalmamıştır. Alman genel kurmayına bağlı panzerler bu doğal engeli aşmak için takviye birlikleri ile büyük bir saldırıya hazırlanmaktadır. Hitlerin askerleri ırmağın ötesine geçmeyi başarabilirlerse herşey bitmiş olacak, dünyanın ilk sosyalist muzaffer ülkesi faşistlerin akıttığı halkların kanları ile sulanacak, Hitlerin kana doymaz haydutları zafer naraları atarak ilk muzaffer sosyalist ülkeyi yok etmenin "şerefine" kadehlerini kaldıracaklardır. Ne ki Hitlerciler umduklarını bulamıyacaklardır. Çarlık ordularına karşı sınıf mücadelesinde çelikleşen, ilk sosyalist ülkeyi yaratan bir halktan, işçi sınıfından Hitlerci çapulculara teslim olması beklenemezdi. Onlar da öyle yaparlar ve fiziksel olarak insan gücünü aşan bir destan yaratırlar. Kızıl Orduya gönül vermiş, varlıklarını Kızıl Ordunun varlığına bağlamış askerler, silahları üzerine ve sosyalist yurtları üzerine yemin ederler ki bir tek asker kalıncaya kadar mermileri bitse de ellerine geçirdikleri ne türden bir araç olursa olsun onunla savaşacaklardır.

Öyle de oldu. Hertürlü destekten yoksun, günlerce aç susuz direnişi sürdürdüler. Romana konu olan olayın tümü hemen tamamıyla bu karlarla ve buzlarla kaplı Stalingrad yakınlarındaki düşmanın zorladığı mevzilerde geçer. Burada savaşan insanın bütün yönleri insan temel alınarak işlenir. Savaşın tüyler ürpertici korkunçluğunun insanı insan yapan duyguları yenmediği en güzel bir biçimde biraz da çarpıcı olarak sunulur. Genç teğmen Kuznetsov ile sağlık eğitimcisi Zoya arasındaki ilişki tüm yoz duygulardan uzak bir gönül ilişkisi olmanın yanında, kalpleri sosyalist vatanlarının sevgisi ile de dolu ve aynı hedefe aynı duygularla bakan iki örnek insanın örnek ilişkisidir. Ayrıca tümüyle askeri eğitimden yoksun derme çatma ve henüz okullarını yeni bitirmiş askeri yöneticilerden oluşmuş bu birliğe kumanda eden, savaş sırasında bacağında ağır yaralanan birliğin kumandanı yaşlı Bessenov'un çelik gibi iradesini ve azmini hayranlıkla gözleyecek sağlam insan iradesinin neleri başarabileceğine tanıklık edeceksiniz.

Sonuç olarak 450 sayfayı bulan Bondarev'in kitabı insanı sıkmadan hatta her sayfası heyecanla çevirilen ve bir solukta okunan büyük romanlardan biri. Eğer roman okumayı seviyorsanız, dünya ilerici edebiyatının önemli eserlerini okumak ve kitaplığınızda bulundurmak istiyorsanız ve dahası tüm kapitalist basın tekellerinin Sovyet vatandaşlarını karalama kampanyalarına rağmen Sovyet halklarının sosyalist anayurtlarını savunmadaki özverilerine tanıklık etmek ve onlarla beraber olmak istiyorsanız "Sıcak Kar"'ı mutlak okuyunuz.

İşçinin Sözlüğü

BBC (British Broadcasting Corparation– Britanya Radyo Yayınları Birliği) : İngiltere radyo ve televizyon örgütü, 1922'de kurulmuştur. Büyük Britanya'da radyo yayınları tekelidir. İngiliz hükümetinin politik, mali denetimi altındadır. Yayınlarında kapitalist düzeni över. İngiliz burjuvazisinin çıkarlarını ustalıkla maskeleyerek, savunur. Yine ustalıkla düzenlenmiş sözde objektif haberlere dayanarak, sosyalist ülkelere, ulusal kurtuluş, işçi ve komünist hareketine karşı düşmanca propaganda sürdürür. 39 dilde yayın yapar. 22 binden fazla personeli vardır.

BİLDİRGE (Deklarasyon) : Bir ya da birkaç devletin en yüksek organlarından birinin, halklar arası önemli politika sorunlarına ilişkin resmi beyanıdır. Örneğin, yansızlık bildirgesi, dostluk ve işbirliği bildirgesi gibi...
Devletlerin, partilerin, örgütlerin temel ideolojik ve politik ilkelerini ilan etmeleri, bildirmeleridir. Örneğin, Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nın 10 Aralık 1948'de kabul ettiği İnsan Hakları Bildirgesi gibi.
Bir kimsenin resmi bir kuruluşa bir durumu bildirmek için verdiği yazı ya da doldurup verdiği çizelgedir. Örneğin, gelir vergisi bildirgesi gibi...

BİLDİRİ: Bir kuruluşun, bir partinin, bir örgütün, bir topluluğun, bir derneğin güncel bir politik, sosyal, ekonomik, kültürel sorunlar üzerine, gazete, radyo, televizyon aracılığıyla ya da duvarlara, direklere yapıştırdığı, kalabalık topluluklara dağıttığı el ilanları ile kamuoyuna çağrısıdır. Kapitalist ülkelerde bildirilerden genellikle ilerici örgütler yararlanmakta, bunlarla belirli bir sorun üzerinde kamuoyunu aydınlatmakta, bir kampanyaya, bir eyleme çağırmaktadır. Bu tür bildiriler, zamanında yapıldığı takdirde, büyük bir ajitasyon rolü oynamakta, kamuoyunu etkilemekte, emekçileri harekete geçirmektedir.

BİLGİ: Objektif gerçekliğin bilince doğru olarak yansımasıdır. Bu yansıma diyalektik bir süreçtir. Bilgi edinme süreci, gerçeğe ulaşmaya, gerçekliğin doğru olarak algılanmasına yöneliktir.

BİLİM: Doğaya, topluma, düşünceye ve bütün bunların objektif gelişme yasalarına ilişkin bilgiler sistemidir. İnsanın bilme, öğrenme yeteneğinin en yüksek biçimidir. Bilim, ana çizgileriyle, toplumsal maddi koşulların ve gereksinmelerin ürünüdür. Onlara dayanarak gelişmiştir. Pratik, bilimsel bilgilerin özendiricisi, amacı ve doğruluğun ölçeğidir. Bilim, ilerlemenin gerçekleştirilmesinde gittikçe artan büyük bir rol oynamaktadır. Birçak dallara ayrılma ve bütünleşme, zamanımız biliminin karakteristik çizgileri arasındadır. Bilimin başlıca bölümleri şunlardır: Felsefe, matematik, doğal, teknik ve sosyal bilimler.

"Toplumun sorunlarıyla ilgilenmeyen edebiyat bence eksik, güdük bir şey olur"

HALDUN TANER: HİKAYE VE TİYATRO DÜNYAMIZIN SAYGIN KİŞİSİ

Hikayeci ve oyun yazarı Haldun Taner 1916'da İstanbul'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Galatasaray Lisesinde tamamladı. Heidelberg'de ekonomi, Viyana üniverisitesinde felsefe öğrenimi yaptı. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinin Alman Filolojisi'nde sanat tarihi asistanlığı; Max Reinhard Akademisiyle Josefstad tiyatrosunda tiyatro ihtisası yaptı. Edebiyat Fakültesiyle Gazetecilik Enstitüsünde sanat ve tiyatro tarihi okuttu.

Haldun Taner hikaye ve tiyatro dünyamızın en verimli yazarlarındandır. İlk hikayesini kaleme aldığı 1949'dan bu yana sanatçının edebiyat ve tiyatro alanındaki çalışmaları hemen hiç kesintiye uğramamış, birbirinden güzel hikaye ve tiyatro oyunları ile edebiyat dünyamızdaki saygın yerini yükseltmiştir.

Haldun Taner, iç-dış gözlemi kuvvetli, zengin bir kültürle yüklü konularını yergileme ve güldürme yanlarından etkileyici bir güçle işleyen kişiliğe sahiptir. Yazarın sanat anlayışına egemen olan düşüncelerini o kendi ifadesiyle şöyle dile getirmektedir. "Toplumun sorunlarıyla ilgilenmeyen edebiyat, bence eksik, güdük bir şey olur. Bugün Batı'da yazar, çevresinin aynı zamanda en ileri düşünürü sayılıyor. Elini eteğini toplumdan çekip fildişi kulesinde kozasını ören sanatçı tipi pencereden gözlediği komşu kızı için sararıp solan platonik aşık tipi kadar modası geçmiş bir yaratıktır."

Gerçekten de Haldun Taner hikaye ve oyunlarıyla kişisel planda kalmamak, toplum sorunlarına inmek, çözüm yolları aramak, hikayelerini okuyan okuyucuya, tiyatrosunu seyreden seyirciye düşünme ve kendisiyle hesaplaşma olanakları vermekte, okuyucu ve seyirciyi eğitmek amacını gütmektedir. Konularını güncel yaşamda seçmekte, fantazilere yer vermemektedir. Hiciv ve ince espirilerle konularını zenginleştirmekte bunu yaparken sululuğa yer vermemekte, zengin kültür birikiminin sanatçı inceliğiyle konularını süslemektedir. Hikaye ve oyunlarında daima yalın bir anlatımı tercih etmiş, edebiyatçılık endişesini arka plana iterek ama bir makale gibi de kuru bir anlatımdan yana olmamıştır. Hem bir edebiyat ürünü ortaya çıkarmak hem de toplumsal sorunları irdelemek, eleştirmek, doğruyu bulmak, topluma yararlı olmak kaygusundan yola çıkmıştır. Öyle de olmuştur. Sayıları onları bulan hikayelerinde ve tiyatro oyunlarında tüm saydığımız iyi yanlar fazlasıyla işlenmiştir. Hikayelerinin kahramanlarını yakın çevresinde seçmiş, bize yabancı olmayan kahramanlarla yine bizden mesajlar sunmuştur. Tüm büyük yazarlarda gözlendiği gibi Haldun Taner'in de konularında asıl unsur insandır.

İnsan, onun hikayelerinde çeşitli yönleriyle, olumlu-olumsuz işlenmektedir. Ona göre insan faktörü toplumda en yüce değerdir. Eğer insan kötü ise, bunda insanları suçlamak kolay bir yöntemdir. İnsanın kişiliğini belirleyen içinde yaşadığı toplumsal şartlar ve maddi ilişkilerdir. Toplumu düzeltmeden tek tek insanlara yöneltilen suçlamalar ve aşağılamalar bireyci bencil tavırlardır. Bu anlayış eserlerinde bolca işlenmektedir. Eserlerinde kötü insan tipine rastlanmaz. Kötü gibi görünen insanların ruh dünyasına inildiğinde, çevre koşullarının ve maddi ilişkilerin belirleyici rolü açıkca görülmektedir.

Haldun Taner, hikayeci olarak Türk edebiyatında haklı bir üne kavuşmasının yanında, asıl tiyatro alanında ün yapmıştır. Bugün Türk tiyatrosu ele alındığında Haldun Taner adı anılmadan, onun tiyatro anlayışı sergilenmeden, Türk tiyatrosunu tahlil etmenin olanağı yoktur.

Haldun Taner ilk tiyatro çalışmalarına "Günün Adamı" adlı oyunu ile başladı. Daha sonra "Huzur Çıkmazı" ve "Fazilet Eczanesi"ni yazdı.

Bu oyunlarında yazar: toplumun aksayan yanlarını hicvedici bir yaklaşımla mizahi bir eleştiri getirdi. Keşanlı Ali Destanı adlı oyunu ile yazar Türkiye'de ilk defa Epik Tiyatro türünü denedi. Keşanlı Ali Destanı seyircinin büyük beğenisini kazandı. Oyun uzunca bir zamandır sahnelerde temsil edildi ve daha sonra filme de alındı. Ayrıca Keşanlı Ali Destanı yabancı dillere de çevrildi ve yabancı ülkede gösterilen ilk Türk tiyatro oyunu oldu. Keşanlı Ali Destanının büyük ilgi görmesi yazarın bu alandaki çalışmalarını sürdürmesine yol açtı. "Gözlerimi Kaparım, Vazifemi Yaparım" yazarın Epik Tiyatro türünden yazdığı ikinci önemli eseridir. Yazar dolayısıyla Brecht'i ve onun Epik Tiyatrosunu Türk seyircisine benimsetme ve sevdirme konusunda önemli kültürel bir görevi yerine getirmiştir.

Daha sonra Kabare Tiyatrosuna yönelen Haldun Taner, dört arkadaşı ile birlikte Deve Kuşu Kabare Tiyatrosunu kurdu. Daha çok güldürü, taşlama, günlük gazete haberlerinden mizahi bir şekilde sunulduğu kabare oyunları, seyirciye gülerek düşünme, günlük politik olaylara eleştirel bakabilme, hatta kendisini hicvetme olanakları sağladı. Yazarın bu türdeki yapıtları şöyle sıralanabilir:

Eşeğin Gölgesi, Zilli Zarife, Vatan Kurtaran Şaban, Sersem Kocanın Kurnaz Karısı, Ay Işığında Şamata, Bu Şehr-i Stanbul ki, Astronot Niyazi, Ha Bu Diyar.

HALDUN TANER'İN KİTAPLARI

İlk hikaye kitabı 'Töhmet' 1954 yılında 'Haldun Hacıroğlu' müstear adıyla yayın hayatına girdi. Ondan sınra 'Yaşayan Demokrasi' (hikayeler, 1949) Tuş (hikayeler, 1951); Şişhaneye Yağmur Yağmuyordu (hikayeler, 1953); Günün Adamı (oyun, 1953); Ay Işığında Çalışkur (hikaye, 1954); Onikiye Bir Var (hikayeler, 1954); Ve Değirmen Dönerdi (1958); Fazilet Eczanesi (oyun, 1960); Lütfen Dokunmayın (oyun, 1960); Deve Kuşuna Mektuplar (fıkralar, 1960); Huzur Çıkmazı (1961, oyun); Keşanlı Ali Destanı (epik oyun, 1964); Gözlerimi Kaparım Vazifemi Yaparım (oyun, 1965); Eşeğin Gölgesi (1965, oyun); Zilli Zarife (oyun, 1966); Vatan Kurtaran Şaban (kabere oyun, 1967); Sanchonun Sabah Yürüyüşü (hikayeler, 1969); Sersem Kocanın Kurnaz Karısı (oyun, 1970; Türk Dil Kurumu Tiyatro Ödülünü aldı.); Hikayeler (1-2 cilt, 1972); Aşk-u Sevda (oyun, 1093); Ay Işığında Şamata (oyun, 1978); Bu Şehr-i Stanbul ki, Astronot Niyazi, Ha Bu Diyar (oyunlar, Deve Kuşu Kabere Tiyatrosu); Düştüm Yollara Yollara (gezi notları, 1979)

Frankfurt'ta Kürdistan kültür haftası yapılıyor

Frankfurt İşçi Kültür Derneği tarafından 24-30 Eylül tarihleri arasında Frankfurt'ta Kürdistan Kültür Haftası düzenleniyor.

24 Eylül günü kürtler ve Kürdistan hakkında bilgilerin verileceği dia ve film gösterilerinin sunulacağı bir programla açılacak olan hafta daha sonra çeşitli kültür ve sanat etkinlikleri ile devam edecek.

25 Eylül günü kürt el sanatları sergilenecek ve kürt literatürü anlatılacak. Programın bu bölümüne Berlin'den şair Gundi, Manheim'den şair Hasan Dewran, Köln'den şair ve yazar Hüseyin Erdem, Frankfurt'tan M.Ararat katılıyor.

Sonraki günlerde "yurdumla konuşmalar" adlı bir tiyatro oyunu sunulacak ve klasik ve yeni kürt müziği tanıtılarak örnekler sunulacak. Avrupa'daki popüler ozanlar ve halk dansları topluluklarının katılacağı geceden sonra hafta 30 Eylül günü "Biz Kürdüz" adlı Sovyet yapımı bir film gösterisi ile sona erecek.

Bu arada genç kuşak kürt ressamlarının sergisi 24 Eylül Pazartesi gününden 29 Eylül Cumartesi gününe kadar açık olacak. Sergiye İsveç'ten Siyabend. Nürnberg'den İsmail, Frankfurt'tan da Erdoğan katılıyorlar.

Gezi Notları

Osman'ın üzüntüsü

Biz yine şehrin büyük seyir yeri Dama, Hürriyet Alanına dönelim. Amsterdam'ın alışveriş merkezi Kalverstraat önünde, Osman adında bir Türk işçisi ile tanıştım. Havadan sudan, hoşbeşten sonra yemek konusunda sıkıntı çekip çekmediğini sordum.

– İlk geldiğimizde yumurta yemekten anamız ağladı. Çoğumuz ülser olduk dedi.

– Burada domuz eti olmayan et de var dedim.

– Var ama karışır. Aynı mezbahada kesiliyor. Domuzu da aynı bıçakla kesiyorlar.

– Peki ne yapıyorsunuz?

– Kendimize koyun alıp yetiştiriyoruz. Buranın koyunları çok besili oluyor. Bir koyundan otuz, otuzbeş kilo et çıkıyor.

Osman sekiz yıldır Hollanda'da imiş. Daha önce iki yıl da Almanya'da kalmış. Hem insanları, hem kazancı bakımından burayı tercih ediyor

Ne var ki, aşağılık kompleksinden şikâyetçi. "Burada bizi insandan saymıyorlar" diyor.

– İşçi olduğumuzdan diyecek oldu.

– Ya Hollanda'lı işçiler.... diye sordum.

– Onlar başka, dedi.

– Neden başka?

– Onlar kendilerini saydırmasını biliyorlar.

– Kolay mı oldu sanıyorsun bunu kabul ettirmeleri?

– Orasını bilmem, biz başımız yerde geziyoruz hep.

– Sen er'ken de böylemi gezerdin?

– Askerlikle bir olur mu heç?

– Neden olmasın. Er elbisesi giyince övünüyorsun da, işçi tulumu giyince niye boynun yerde geziyorsun? Yaptığın iş daha mı az şerefli?

– Alnımın teri bilakis.

– Eline geçen paraya gelince, yurtda bir üniverste profesörü de senin aldığını alıyor. O yandan da kendini horlamaya gerek yok.

– Bunları biliyorum, biliyorum da, işte yine bir üzgünlük var içimde.

– Yaban ilindesin. Dil bilmiyorsun. Hayata katılamıyorsun. Hep kenarda, hep yabancı kalışın bundan. Belki gâvur patronlardan para almak da ağrına gidiyordur. Patronun Türk olsa daha bir rahat edeceksin. Ama yaptığın yine aynı iş olacak. Başka birine kazandırmak. Türk olsun gavur olsun, sana para veren kara gözün için vermiyor.

– O da var ya.

Osmandan başka Türkler de tanıdım Amsterdam'da. Kaldığım Ambassade Otelinin köşesinde Üsküdar adlı bir restoran var. Orada bir bulgur pilavı yedim. Sahibi Beyoğlunda Anadolu Pasajında bir vakitler terzi imiş.

– Ömrümde iki yumurta kırmamıştım sahana, bakın burada aşçı dükkanı işletiyoruz dedi. O da dokuz yıldır Amsterdam'da. Dükkanı dokuzyıldır dolup dolup boşalıyor. Müşterilerin çoğu da Hollanda'lı ya da başka ulustan turistler.

Amsterdam'da İstanbul, Türkiye, Topkapı, Marmara adlı daha dört Türk restoranı var.

Kurfürsten-damm

Paris'in Champs-Elysee'si neyse, Berlin'in Kurfürstendamm'ı da öyle. İki yanda bulvar kahveleri,şık sinemalar, tiyatrolar, lüks mağzalar, butikler.

Amerikalı yazar Thomas Wolf, buraya ilk geldiği zaman: Kürfürstendamm, dünyanın en büyük sokak kahvesidir, teşhisi koymuş ki, doğru. Kongremiz sabahın onundan akşamın altısına kadar sürüyor. Kongresshalle'ye gitmek için bir sürü yeşillikler içinden geçiyorsunuz. Berlinlilerin çok övündüğü kongre binası, Tiergarten parkının ortasında. Toplantılardan pestil gibi yorgun çıkınca bu caddeye kapağı atıp, biraz soluk alıyoruz. Gördüğüm oyunları, kongrenin seyrini Milliyet Sanat Dergisine yazacağım için burada onları geçiyorum.

Berlin büyük şehir. Bölünse de ne olsa da, büyük şehir. Avrupa'nın Paris, Londra gibi iki üç metropolünden biri olmakta devam ediyor. Büyük batı şehrini niteleyen her şey burada var. Gazete, dergi satan kiosklarda, en sağından en soluna, en muhafazakarlarından en açığına kadar bütün yayınlar boy gösteriyor. Söz basın ve vicdan özgürlüğünün kısıtlanmadığı bir ortam. Bireye, kişiye onun özgürlüğüne saygı. Herkesin istediğini yapabileceği zehabını veren bir başıboşluk. Ama bunun arkasında her şeyi anarşiye bırakmayan gizli sağlam ve oturmuş bir düzen. Bakıyorsunuz, kızın biri ayakkabılarını, çoraplarını atmış, uzun saçlarını döküp, sokakta yalınayak yürüyor. Ötede orada yaşlı bir karı koca aşka gelmişler sokakta öpüşüyorlar. 18 yaşını aşan herkes her an beş mark karşılığı, renkli ve sesli seks filmleri gösteren salonlarda her türlü merakını giderebilir ve seksten tiksinip arınabilir.

Kürfürstendamm'ın üzerinde hippiler işporta kurmuş, incik boncuk satıyorlar. Kentin rengine yeni bir şeyler kattıkları için belediye zabıtası onları kovmuyor. Rahat rahat işlerini yapıyorlar. Geceleyin de bancolarını, gitarlarını alıp, kendilerini ve bu çeşit müzikten hoşlanan yolcuları eğlendiriyorlar. Başka bir köşede üç fakir konservatuar öğrencisi, bir Hendel Kuarteti icra ediyorlar. Hem de ne mükemmelikte. Beride bir ihtiyar dilenci, küçük bir laterna ile eski Berlin'i ihya ediyor. Fransızların akordeonla çalınan "Valse musette"leri neyse, bu laternaların çaldığı eski melodiler de Berlin için o.

Eski ile yeni birbirini yemiyor. Yanyana rahatça yaşıyor büyük metropollerde. Gün görmüş büyük şehirleri, "büyük şehir" yapan işte bu tolerans. İstanbul hadi neyse de, Ankara'da bunu bulabilir misiniz?

Mondale Reagan'a göre daha liberal ama . . .

Mondale ile yardımcısı Ferraro'nun seçilme şansı az.

Amerika'da seçim yılının önemli günlerinden biri daha Temmuz ayında yaşandı ve ABD'nin pek de birbirlerinden farklı olmayan iki partisinden "Demokratların" Genel Kurultayı yapıldı. Kurultayda Demokrat partinin üç başkan aday adayından Walter Mondale çoğunlukla seçilerek, 1984 seçim yarışında Reagan'ın karşısına çıkmaya hak kazandı. Mondale aday olunca da kendisine yardımcı tayin ettiği Geraldine Ferraro Amerika'nın "büyük" partilerinin çıkardığı ilk kadın başkan yardımcısı adayı oldu. Bu arada bazı gazeteler Ferraro'nun Amerikan tarihindeki ilk kadın başkan adayı olduğunu bildirdiler. Oysa Amerikan politikasını iyi bilenlerin yazdığı gibi, ABD Kömünist Partisi daha önce Angela Davis'i başkan yardımcısı adayı olarak göstermişti. Bu yıl da Angela Davis, başkan adayı Gus Hall'un yardımcısı olarak seçimlere giriyor.

Yeniden Cumhuriyetçilerin adayı olarak seçimlerde yarışacak olan Ronald Reagan'ın yanında görüşlerici görece daha "liberal" olan Mondale, kurultayda epeyce zorlandı. Diğer aday adayları Gary Hart ve zenci rahip Jesse Jackson, kendi görüşlerinden bazılarını Mondale'e kabul ettirmeye çalıştılar. Bunlardan bir tanesi Gary Hart'ın "nükleer silahları ilk kullanan ülke olmama" kararıydı. Hart, Demokrat Parti kurultayının kararları arasına ABD'nin çıkacak bir büyük savaşta nükleer silahları ilk önce kullanacak ülke olmamasını koymak istiyordu. Ancak Mondale'in de dayatması ile bu karar kurultay delegeleri tarafından 2'ye 1 oranında oyla reddedildi. Demokrat Parti delegeleri, Avrupa'da konvansiyonel silahlar arasında bir denge sağlanmasını ve böylece nükleer silahları ilk kez kullanmama yolunda bir adım atılmasını kararlaştırdılar. Yani demokrat Parti'nin adayı seçimleri kazanırsa, nükleer savaşı başlatma yolunda ABD'nin önünde herhangi bir engel olmayacaktı.

Jesse Jackson ise ABD silahlanma harcamalarının azaltılması konusunda bir karar önergesi verdi. Jackson önümüzdeki beş yıl içinde askeri harcamalarda önemli kısıtlama yapılmasını istiyordu. Bu önerge oylandı ve reddedildi. Parti delegeleri iktidara gelirlerse Ronald Reagan'ın askeri bütçesindeki "artış hızında" azaltma yapmayı kabul eden, ancak herhangi bir rakam vermeyen bir kararı kurultaydan geçirdiler.

Başkan adayı seçimlerinin yapılmasıyla adaylığı önemli oy farkıyla kazanan Mondale yaptığı konuşmada seçim kampanyasına "yeni bir liberalizm" ile başladıklarını açıkladı. Reagan'ın zengin arkadaşlarını daha zenginleştirmek için çalıştığını ve orta sınıfı çok güç durumda bıraktığını belirtti. Ayrıca Amerikan halkının Reagan'a silahlanma yarışının hızlandırılması için ya da sosyal ve sağlık hizmetlerini azaltması için oy vermediğini bildirdi. Nükleer silahların sınırlandırılması için yapılan görüşmeleri Reagan'ın neden bir türlü başlatamadığını sordu.

Duyan da Bay Mondale'in seçildiği takdirde derhal SALT görüşmeleri için masa başına oturacağını ve zenginleri değil fakirleri koruyacağını ya da silahlanma yarışına son vereceğini sanır. Ancak Demokrat Parti kurultayında alınan kararlar, Mondale'in bu konularda Reagan kadar tutucu olmasa bile yine de fazla bir değişiklik yapmayacağını anlar. Mondale şansı daha az olsa bile, Reagan'ın karşısında seçimleri alırsa Amerika'nın sürdürdüğü soğuk savaşın şiddeti biraz azalabilir. Ancak soğuk savaşı bitirmenin şartları henüz hazır değildir. ABD ekonomisi silahlanmanın azalması halinde daha da durgunlaşacaktır ki, ABD emperyalizmin buna izin vermesine imkan yoktur.

SÖYLEŞİ

MUSTAFA BEKİR

FEDERAL AİLE BAKANI GEISSLER

Geçen sayımızda köpeklerden söz etmiştik. Bu sayımızda yine insana dönüyoruz.

Bilindiği gibi Heiner Geissler CDU/CSU ile FDP'den oluşan Federal Hükümet'in Aile Bakanı'dır. Kohl tarafından bu göreve atandığında millet "Yahu aile işleri nire, Geissler nire? Kohl niye bunun göreve getirdi?" diye hayret etmişti. Geissler bu göreve getirilmeden önce, gerçekten de başka alanlarda uzmanlık yapıyordu siyasette. Genel Sekreterken hemen hemen her gün TV ekranlarında görürdük kendisini. Bakan oldu, sesi sedası kesilmişti sayın Geissler'in. Hani o zamanlar içimizde şöyle bir kanı yerleşmeye başlamıştı: "Adam her halde 'Bakanlık olsun da ne olursa olsun' demiş galiba Kohl'e, Kohl'de 'Al sana aile bakanlığı!' demiş"

Neyse Geissler uzun süren bu suskunluğunu geçenlerde ortaya attığı bir formülle bozdu, aşağı yukarı bir hafta boyunca ekranlarda göründü. (Biraz yaşlanmış olduğunu saptadığımızı da bu arada belirtelim.)

Önerisi şu: Ana ve Çocuk Vakfı adıyla (Stiftung Mutter und Kind) yeni bir fakıf kurmak, bu vakıfla, koşulları yerine getiren çocuklu ailelere yardım etmek. Amaç: Federal yurttaşlarda çocuk sevgisi uyandırmak, onları tekrardan çocuk yapmaya özendirmek, Geissler'in bildirdiğine göre, koşulları yerine getiren çocuklu ailelere belli bir miktar "terbiye parası" de verilecekmiş. (Bu koşullara, söyleşimizi çok uzatacağından değinemiyoruz, okurların anlayışla karşılayacağını umarız.)

Geissler tabiiki aileleri cinsel konulardan aydınlatan Pro Familia adlı devletten parasal yardım gören kuruluşa da çatmaktan kendini alamadı. Daha doğrusu Ana ve Çocuk Vakfı, Pro Familia'ya karşı, ilerde onun yerini alması için kurulmak istenen bir vakıf. Geissler "parasal yardımı keselim, çünkü Pro Familia hamile kadınlara çocuklarını aldırmaya özendirici önerilerde bulunuyor, halbuku doğmamış çocuğu kürtajla aldırmak da bir cinayettir" yollu sözler etmişti. Pro Familia tabii ki istemediği halde hamile kalmış genç kızlara, ya da beşinci altıncı çocuğuna gebe annelere bu öneriyi vermekte, onlara yardımcı olmaktadır, ama bunun genelleştirip, "Pro Familia kürtaj örgütü haline geldi!" diye de feryad-ü figan etmeye hiç de gerek yok.

Geissler, (bir Hristiyan olarak tabii) kürtaja karşı. İkincisi, aileleri çocuk yapmaya özendirmek istiyor. F. Almanya'da yerli nüfus sürekli azalma gösterdiğinden "nüfus azalması" konusu doğal olarak güncelliğini de sürekli koruyor. Hele hele aile bakanı bu konuya değinmişse (ister SPD'li olsun bakan, ister CDU/CSU'lu) kamuoyunu bir hafta boyunca meşgul eder bu gündem maddesi. Nitekim bu kez de öyle oldu. Bütün Alman gazeteleri Geissler'in nüfusu arttırma önerilerine geniş yer verdiler, yorumlar yayınladılar.

Biz de sadece günlük bir gazetede okuduğumuz yorumu özetleyerek bitirelim söyleşimizi;

"Sayın Geissler, ana-babaya birkaç bin mark verip onları çocuk yapmaya özendireceğinizi sanıyorsanız aldanıyorsunuz. Önce şehirlerde oynayabileceği parklar, bahçeler yapılmalıdır.

Büyükler şehirleri kendi isteği doğrultusunda inşa ediyorlar, çocukları düşünen yok. Çocuk nerede oynasın, gidiyor yaşlı Oma'ların penceresi önünde oynuyor, yaşlılar da çocuklara kızıyorlar, çocuk antipatisi böyle oluşuyor..."

Duarte Bonn gezisinde elli milyon mark kopardı

Farabundo Marti Kurtuluş Cephesi gerillaları elektrik ve ulaşım tesislerine yönelik saldırılarıyla dikta rejimini ağır ekonomik kayıplara uğratıyorlar.

Güvenlik güçlerinin ve ölüm mangalarının tehdit ve cinayetleri altında yapılan seçimlerle, El Salvador'daki terör rejiminin başına getirilen Duarte, geçtiğimiz günlerde bir dizi AET ülkesini politikalarına destek sağlamak ve para yardımı istemek için ziyaret etti. Duarte'nin ilk durağı Bonn oldu. Ancak Duarte daha Düsseldorf havaalanına inmesinden itibaren, El Salvador halkıyla dayanışma hareketinin şiddetli protestolarıyla ve "El Salvador halkının katilleriyle görüşmeye hayır!" "El Salvador'daki terör rejimine hayır!" pankartlarıyla karşılandı. F.Almanya ziyareti boyunca ilerici ve demokratik güçlerin protestolarının sürmesine karşılık, Duarte, F. Alman Cumhurbaşkanı ve Bonn'daki sağ partiler koalisyonu yetkilileri tarafından "demokrasiye bağlılığı" nedeniyle övüldü ve büyük hüsnü kabul gördü. Sonuçta F.Almanya'nın kanlı El Salvador rejimine 50,6 milyon mark tutarında ekonomik yardım yapması ile ilgili anlaşma da imzalandı. Avrupa gezisinin devamında AET Başkanı Gaston Thorn ile de bir görüşme yapan Duarte, AET ülkelerinin El Salvador rejimine mali yardımlarının süreceğine dair söz aldı. Dünya basını ise tam da Duarte'nin seçimle iş başına gelmiş "demokratik başkan" kisvesiyle batı ülkelerinden yardım sağlama ziyaretleri sürerken, El Salvador'dan yeni cinayet ve terör haberleri vermeye devam ediyor. Bu konudaki gazete haberlerine göre, sadece 2 Haziran ile 20 Haziran tarihleri arasındaki 20 günlük sürede, güvenlik güçlerince ya da ölüm mangalarınca katledilenlerin sayısı 133 kişiyi buluyor.

Ancak El Salvador kurtuluş hareketinin mücadelesi de gelişerek sürmekte. Ülkenin büyük bir kısmını denetimleri altında bulunduran kurtuluş örgütüne mensup gerillalar son dönemde eylemlerini ulaşım ve elektrik tesislerine yönelterek, terör rejimine ağır ekonomik kayıplar verdiriyorlar. Gerilllaların söz konusu eylemleri sonucu ekonominin 1 milyon sterlin dolaylarında kayba uğradığı belirtilirken, ana yollardaki trafiğin % 99 oranında azaldığı kaydedildi. Bu arada gerillalar tarafından San Salvador yakınlarında bir trene yapılan saldırı sonucunda, tren tahrip edildi ve 25 kadar güvenlik muhafızı öldürüldü.

Faşist diktatör Videla da tutuklandı

Arjantin'de faşist dönemin azılı diktatörlerinden Videla geçtiğimiz günlerde tutuklanarak cezaevine kondu. Bilindiği gibi seçimlerden sonra oluşan yeni yönetim faşist cunta döneminde "ortadan kaybolanlarla" ilgili olarak araştırmalara başlamış ve bir komisyon oluşturarak, işkence ve siyasi cinayet suçlarından sorumlu resmi görevlileri mahkeme önüne çıkarmaya

(Devamı 9. sayfada)

Katil Ağca yine ifade değiştirdi

Faşist katil mehmet Ali Ağca Papa'yı öldürmeye teşebbüs edip yakalandıktan bir süre sonra, Batı basınında açıklandığı üzere İtalyan gizli polis örgütünün üyelerince cezaevinde ziyaret edilmişti. Bu "ziyaret"ten kısa bir süre sonra faşist katil Bulgaristan Hava Yolları'nın Roma şubesinde çalışan Antonov'u suçlayan ifadeleri vermiş ve Antonov tutuklanmıştı.

Antonov'un avukatları Ağca'nın düzmece bir ifade verdiğini kolaylıkla ispat etmişlerdi. Çünkü Ağca;

1. Antonov'un evini ziyaret ettiğini söylüyor ama evin içini tarif edemiyordu.

2. Ağca 10 Mayıs akşamı Antonov'un evine gittiğini ve Antonov'un karısının da orada olduğunu söylüyordu. Ama bu tarihte Antonov'un karısının Bulgaristan'da bulunduğu belli olmuştu.

3. Ağca Antonov'la ingilizce konuştuğunu söylüyordu, ama Antonov ingilizce bilmiyordu.

Avukatların bu itirazı üzerine M.Ali Ağca'nın ifadesini tekrar değiştirdiği yeni anlaşıldı. Halbuki Ağca ifade değişikliğini 1983 Haziranında yapmış. Bundan bir yıl önce. Bu değişiklikte Ağca Antonov'un evine hiç gitmediğini, ve karısını da hiç görmediğini söylemiş. Böylece ifadesinin avukatlar tarafından çürütülen bölümlerinden kurtulmuş. İtalyan savcılar Antonov'un ingilizce bilmediğinin ispatlanamamayacağını, onun bu lisanı bilmediği için mi ingilizce sorulan sorulara cevap vermediği, yoksa ingilizce bildiğinin anlaşılmaması için mi böyle yaptığını anlamanın mümkün olmadığını ileri sürüyor.

İtalyan makamları Ağca'nın 1983 Haziranında ifade değiştirdiğini bu güne kadar niye sakladılar? Böyle yaptılar çünkü dünya kamuoyunda bunun duyulması Ağca'nın inanılırlığına bir darbe indirecekti ve emperyalistlerin sosyalist ülkeleri karalamak için suikast teşebbüsü olayını kullanmaları zorlaşacaktı. İtalyan makamları mahkeme sonucunda Antonov'un beraat edeceğini de çok iyi biliyorlar, bir türlü mahkemeyi başlatmamalarının nedeni bu. Kamuoyunun zihninde sosyalist ülkelerin din adamlarını öldürmek için komplolar hazırladığı gibi bir iz kalacak, aradan üç-dört yıl geçtikten sonra bir gazetenin altıncı sahifesinde Antonov'un beraat ettiği yazacak. Emperyalist çevrelerin hesabı budur.

Ama bu hesap boşa çıkarılacaktır. Bir sosyalist ülke aleyhindeki böyle alçakça bir komploya, gizli gizli içlerinde taşıdıkları komünizm düşmanlığından dolayı hemen inanmaya hazır sözde ilericiler de alet olmuşlardır ülkemizde. Uğur Mumcu bunların en başında gelir ve işçi sınıfımız tarafından bu günahı hiç akıldan çıkarılmayacaktır.

Çıraklık eğitimi yapanlara darbe üstüne darbe vuruluyor

CDU'lu Çalışma Bakanı Blum son aldığı kararlarla çıraklık eğitimi yapan gençlerin çalışma saatlerinin daha da uzatılmasını sağlamış ve işyerlerine gitmek için daha önce sabah saat 6-7 arası kalkan gençlerin, bu kez 4-5'de kalkmalarına sebep olan kararları saygısızca almıştır. Fırınlarda çalışan 17 yaşın üzerindeki gençlerin çalışma saatlerinin sabah saat 5.30'dan başlayarak, gece saat 23,30 kadar devam etmesi kararlaştırılırken, bu çalışmanın önceden çalışma dairesine bildirilme zorunluluğu da işverenlerden kaldırılmıştır. Tarımcılık, hayvancılık ve yapı işkollarında çalışan çırakların ise günde 10-11 saat çalıştırılabilecekleri yeni kararda yer almaktadır. Böylece meslek eğitimi yapan gençlerin ancak haftada bir gün o da okullarına gittikleri gün boş kalmaları mümkün olacaktır.

Çalışma Bakanı Blum bu saygısızca kararları ile işverenlere çok az ücretle daha fazla işgücü sağlama yolunu gerçekleştirmeye çalışmaktadır.

F. ALMANYA'DA YOKSULLUK GİDEREK ARTIYOR

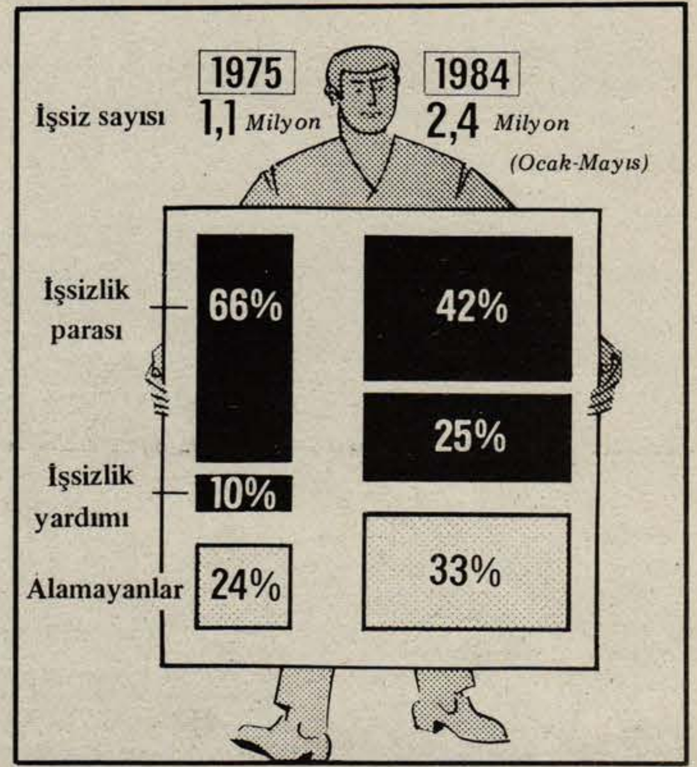
Federal Almanya'da artan ekonomik krizin sonucu, yoksulluk yaygınlaşıyor, işsizlik gelişiyor. İşsiz emekçilerin ömrü Arbeitsamt kapılarında geçiyor.

□

Federal hükümet bir yandan silahlanmaya büyük paralar ayırırken öte yandan işsizler kitlesini sosyal daireden alınan yardımlarla yarı aç yarı tok yaşamaya zorluyor.

□

F.Almanya'da bir yandan sosyal yardıma muhtaç olanların sayısında büyük bir artış olurken, öte yandan Federal İş Kurumu'nun kasasında milyarlarca marklık fazlalık birikmeye başladı. Federal İş Kurumu 1984 yılı bütçesinde işsizlik parası için ayrılan 17 milyar marklık paranın, haziran ayı sonuna kadar ancak 7.8 milyarlık kısmını kullanmış. Şimdi hükümet çevrelerinde, bu paranın nereye kullanılacağı konusunda çeşitli tartışmalar yapılıyor. Bazıları bu paranın işsizlik parası ödentisinin 12 aydan 18 aya çıkartılarak kullanılmasını önerirken, bazıları da her ay hem işçiden hem de işverenden kesilen işsizlik parası kesintilerinin azaltılması teklifini getiriyor. Çalışma Bakanı Blüm gibi işveren dostu ve işçi düşmanı olanlar da bu her iki teklife de yanaşmayıp, Federal İş Kurumu'nun kasasında biriken paraları kendi bakanlığının bütçesine aktarmayı düşünüyorlar. Ama hiç kimse sosyal daireden aldıkları 350 Mark gibi bir parayla yaşamak zorunda kalanları

F.Almanya'da işsizlerin sayısı günden güne artarken, işsiz kalma süresi de uzuyor.

düşünmüyor.

Bilindiği gibi F.Almanya'da işsizlik parası almak için en az bir yıl çalışmış olmak şart. En az üç yıl çalışan bir kişi de azami bir yıl müddetçe en son gelirinin % 59'u ile % 68'i arasında işsizlik parası alabiliyor. İşsizlik nedeniyle işsiz olarak kalma süresi uzadıkça, işsizlik parası alanlar önce son gelirlerinin % 50'si ile % 58'i arasında işsizlik yardımı almaya başlıyorlar, daha sonra sosyal daireye bağlanıyorlar. İşsizlik yardımı da ailede başka çalışan yoksa alınabiliyor.

Yukarıdaki grafik Almanya'da giderek artan fakirleşmeyi çarpıcı şekilde göstermektedir. Grafikte de görüldüğü gibi işsizlerin sayısı 1975 yılında 1.1 milyon iken, 1984 yılında 2.4 milyon olmuş. Bu arada işsizlik parası alanların oranı % 66'dan % 42'ye düşerken, işsizlik yarrdımı alanların oranı % 10'dan % 25'e ve iş ve işçi bulma kurumundan hiç yardım almayanların oranı da % 24'den % 33'e yükselmiş.

Federal hükümet bir yandan silahlanmaya büyük paralar ayırırken, öte yandan bütçe açığını kapamak için sosyal hakları kısıtlamakta ve çalışanlar kitlesini fakirlik sınırının % 20 altında olduğu hesaplanan sosyal daireden alınan yardımlarla yarı aç yarı tok yaşamaya zorlanmaktadır. Yakın bir gelecekte F.Almanya'da da tıpkı Amerika'nın bazı bölgelerinde olduğu gibi elinde sefer tasıyla yemek kuyruğunda bekleyen insanlar görülmeye başlanırsa, hiç şaşmamak gerek.

Almanya'dan Sendika Haberleri

DGB: "ALMAN MAHKEMELERİ FAŞİST AKIMLARA HUKUKSAL TAVİZ VERİYOR"

Federal Mahkeme'nin "Yabancılar dışarı", "Türkler Dışarı" sloganları yazmanın halklara düşmanlık anlamına gelmeyeceği ve cezai hüküm gerektirmediği yolunda verdiği karar üzerine, DGB yabancılar politikası sorumlusu ve Yürütme Kurulu Üyesi S. Bleicher basına bir açıklama yaparak, Federal Mahkeme'nin aldığı bu kararın tarihsel bakımdan gerçeklere aykırı, politik açıdan dayanılmaz bir davranış olduğunu belirtti.

Bleicher şöyle devam etti. "Bu kararla alman mahkemeleri bir kere daha neo-naziliği hafife indirgemiş ve gün geçtikçe artan faşist akımlara hukuksal taviz vermiştir. Aşırı sağcı gruplar bundan cesaret alarak yabancı düşmanlığını artırarak sürdüreceklerdir". Bleicher, yetkililere bir çağrıda bulunarak, yabancılara almanlarla hukuksal eşitlik getirilmesini de istedi.

ÖTV, AERO LLOYD'DA İLK TOPLU SÖZLEŞMEYİ İMZALADI

Kamu hizmetleri-Ulaştırma ve Taşımacılık Sendikası (ÖTV) Aero Lloyd uçak şirketinde çalışan yer personeli için ilk toplu sözleşmesini imzaladı. 1 Nisan 1985 tarihinden geçerli olacak sözleşmeyle, yıllık izin ve Weihnacts paralarının otuz günlük ücret olarak verilmesi, pazar ve bayram günlerinde yapılacak çalışmaların yüzde yüz zamlı ödenmesi ve gece çalışmalarına mevcut ücrete her saat başına 8.70 DM fazla ücret ödenmesi ve bunların vergi kesilmeden işçilere intikal ettirilmesi garanti altına alındı.

MADEN İŞKOLUNDA SÖZLEŞME

Taşkömürü maden ocaklarında çalışan 134 bin kişi için Maden ve Enerji İşkolu Sendikası (IGBE) 1 Mayıs 1984 tarihinden geçerli olmak üzere toplu iş sözleşmesi bağıtladı. Bağıtlanan sözleşme ile işçilere %3,4 oranında zam sağlandı.

DERİ İŞKOLUNDA SOSYAL HAKLAR SÖZLEŞMESİ İMZALANDI

Deri İşkolu Sendikası (GL) ile deri işverenleri arasında 3 yıldanberi pazarlıkları sürdürülen , sadece sosyal hakları kapsayan toplu iş sözleşmesi 1 Ocak 1984 tarihinden geçerli olmak üzere nihayet imzalandı. Yeni sözleşmeye göre 40 yaşından yukarı olan işçilerin yıllık ücretli izinlerinin 6 haftaya çıkarılması ve 40 yaşının altındaki işçilerin ise yıllık izinlerine bir gün ilave edilmesi sağlandı. Ayrıca sendika yaşlı işçilere işyeri güvencesi sağlamak için, 55 yaşını dolduran ve işyerinde en az yirmi yıl çalışan işçinin çok olağanüstü durumlar dışında işinden çıkarılmaması hususunda sözleşmeye madde koydurttu. Çalışma yeteneklerinin kaybolması ile ücretlerinde düşme yapılan yaşlı işçilerin ücretlerinde düşme yapılmaması için de ayrıca bir madde eklendi. Taraflar iş saatlerinin kısaltılması konusunda 31 Aralık 1984 tarihinde bir araya gelerek görüşmek kararı aldılar.

SERAMİK SANAYİİ İŞYERLERİNDE % 3 ZAM ALINDI

Kimya-Kağıt-Seramik İşkolu Sendikası, ince seramik sanayiinde çalışan işçiler için % 3 oranında zam sağlayan bir toplu iş sözleşmesi bağıtladı. Sendika ayrıca, yıllık izinlerin bir gün artırılmasını ve 1989 yılında bütün çalışanların izinlerinin 6 haftaya çıkarılmasını da sözleşmeye dahil ettirdi.

NGG ERKEN EMEKLİLİKLE İLGİLİ SÖZLEŞME İMZALADI

Gıda-Müskirat ve Eğlence Yerleri Sendikası (NGG) işverenler birliği ile, erken emekliliğe yönelik ilkesel bir anlaşma imzaladı. Buna göre, işyerinde 10 yıl çalışmış olan 58 yaşını doldurmuş işçi maaşının net % 80'i tutarında ücret almak kaydı ile emekliliğini isteyebilecek. İşveren emekli olan işçi yerine kesinlikle yeni işçi almaya mecbur edilecek. Ayrıca çalışma saatlerinin kısaltılmasını görüşmek üzere sendikanın istediği zaman işverene toplantıya çağırabileceği de sözleşmede yer aldı.

Siyasi ilticacılara karşı ülkelerin tavırları değişik

İki ülke, iki tavır

F.Almanya'da yabancılar ve özellikle de siyasi ilticacılar üzerindeki baskılar biliniyor. İltica müracaatları yıllarca sonuçlandırılmayarak, insanlar belirsiz statülerle ve en basit demokratik hak ve özgürlüklerden yoksun olarak yaşamaya zorlanıyor. Çalışma hakkı yok. Bulunduğun bölgenin dışına çıkamıyorsun. Türkiye ve benzeri faşist ve kapitalist ülkelerden gelenlerin iltica müracaatlarının kabul edilmesi hemen hemen olanaksız. Ve müraacatları reddedilenler sık sık topluca uçaklara, trenlere bindirilip, faşist yönetimin güvenlik güçlerine teslim ediliyorlar. Hatta zaman zaman ilticacıların durumu ile ilgili olarak, Türkiye güvenlik güçlerine bilgiler verildiği çeşitli gazetelere bile yansımış durumda.

F.Almanya'da durum bu iken, dünyanın bir başka ucunda, Avustralya'da tamamen değişik bir görünüm sergileniyor. Bu ülkede, iltica müraacatı yapmış kimi Türkiyelilere "yurdan dön" çağrıları çıkartılması ile ilgili olarak yapılan bir seminerde bakan düzeyindeki resmi görevlilerin konuşmaları bu görünümün çarpıcı örneklerinden birisi. Aşağıda bu seminerde yapılan konuşmalardan bazı bölümler yayınlıyoruz:

STEWART WEST (Federal Göçmen ve Etnik İşçiler Bakanı):

"...Şunu da anlamaktayım ki, açıklamalara göre, yurda dön çağrısı mektuplarını alan bu kişiler, Cunta'ya karşı aktif çalışan tanınmış kişiler olup belki de, sendikalar, etnik yayın organları ve toplum derneklerinde, organizasyonlarında çalışan kişilerdir. Ayrıca, bana yapılan açıklamalara göre, gönderilen yunda dön çağrılarının 13-14 kişiye gönderilmesi önemli olmayabilir, fakat, bu bir başlangıcın işaretidir ve yalnızca Avustralya'daki bir başlangıç değil, dünyadaki diğer ülkeler için de bir başlangıç olabilir.

Sizi şundan haberdar etmek istiyorum, Avustralya'da İşçi Partisi ve ben, Göçmen ve Etnik İşçiler Bakanı olarak ve tüm bakanlar, bu tür bir girişimi tamamıyle reddediyoruz. Türkiye Hükümeti veya herhangi bir ülkenin hükümeti Avustralya'da oturma izni olan veya Avustralya vatandaşı olan herhangibir kimseye karşı emir veremezler. Bu tümüyle bizim tarafımızdan kabul edilemeyecek birşey'dir.

Avustralya'daki Türkiyeli topluma şunu garanti ederim ki, Türkiye kanunlarının Avustralya'da hiçbir geçerliliği yoktur. Avustralya vatandaşlığına ve oturma iznine sahip olan Türkiye'liler, Türkiye Hükümetince Türkiye'ye dönmeye zorlanamazlar. Bu konuda her türlü girişimde bulunacağım, bunun bir zorlama olduğunu ve yetkilerinin sınırlarının ne olduğunu öğrenmeleri için basına, radyolara ve tüm haberleşme organlarına bildireceğim.

Yurda dön çağrılarına karşı, ilgililerin yanlış anlamalarını önlemek için kişilere bilgi vermeye, konuyu açıklığa kavuşturma çabalarıma devam edeceğim. Biraz önce gösterilen slayt'ları gördükten sonra bu kişilerin neden geri dönmek istemediklerini çok daha iyi anlıyorum. Ayrıca yurda dön çağrısı olan bütün bu kişilere Avustralya'da bulundukları sürece, Avustralya kanunlarının tüm gücü ile kendilerini destekleyeceği garantisi vermek yetkisine sahip olduğumuzu ve ayrıca Türkiye'ye dönmemenizi söyleyebilirim. Türkiye Hükümetinin Avustralya'daki vekillerine karşı korunacağınızı da belirtirim.

Şunu da söylemek istiyorum ki, Avustralya içinde her ne kadar tam yetkimiz varsa da Türkiye'de veya diğer ülkelerin sınırları içinde tam bir yetkiye sahip değiliz. Bu nedenle, Cunta'nın vatandaşlık veya mal ve mülk hakları konularında alacağı kararlar bizim vereceğimiz güvenceler dışında kalmaktadır.

Hukuksal durum budur. Biz Avustralya'da ve tüm dünyada insan haklarına büyük ölçüde değer vermekteyiz. Avustralya'da kanuni olarak bulunan veya göçmen programı yoluyla Avustralya'ya gelen kişilerin haklarını koruyacağız. Ve bu şüphe götürmez bir gerçektir."

(Devamı 9. sayfada)

HESSEN'DE 16 YAŞ

(Baştarafı 1. sayfada)

getirenlere de yeterli bir konuta sahip olmadıkları bahanesiyle türlü çeşitli engeller çıkarılıyor.

Ayrıca Kohl hükümeti hazırladığı ve sonbaharda parlamentoya sunmayı planladığı yeni yabancılar yasa tasarısı ile daha pek çok konuda yabancıların özgürlüklerini kısıtlamayı ve onları F.Almanya'yı terke zorlamayı amaçlıyor. Hükümetin yabancı düşmanı politikalarının sözcülüğünü yapan İçişleri Bakanı Zimmermann ikide bir basına, radyo ve televizyona yansıyan demeçleri ile, yabancıların 6 yaşından büyük çocuklarının F.Almanya'ya getirilmesinin yasaklanması gerektiğini savunarak, kamuoyu oluşturmaya çalışıyor.

Hessen Eyalet hükümetinin kararları, gerek yabancılar, gerekse ilerici Alman kamuoyunda memnuniyet yaratırken, "malum çevrelerden" itiraz sesleri de yükselmeye devam ediyor. Frankurt'un CDU'lu belediye başkanı, "bu kararlarla Hessen eyaleti bir göçmenler ülkesi olacak" diyerek, yerli halkı kışkırtıyor.

İŞVERENLERİN MALİ SUÇLARI

(Baştarafı 3. sayfada)

ğunda hemfikirler. 1974 yılından beri ağır ekonomik suçlarla ilgili davaların kayıt edildiği Max-Planck-Enstitüsü Ceza Hukuku bölümünden Dr,Karlhans Liebf "Ekonomik suçlarla başarılı bir savaşımdan, subvansiyon dolandırıcılığı gibi bazı suçlar dışında pek söz edilemez" demektedir. Yeni aynı yetkilinin belirttiğine göre "ekonomik kriminalitenin yapısı, zarar ziyan tutarı, dosya sayısı, istenildiği kadar mücadele edilsin değişmemekte", Federal Kriminal Dairesi görevlilerinden Dr. Dieter Poerting ise bu yolsuzlukların ortaya çıkarılmasının "işveren çevrelerince gereksiz yere tüccarlığın suçlandırılması ve serbest ticari girişimciliği ideolojik olarak kötüleme" olarak nitelendirildiğini, bilinen çevrelerin böylesi girişimlere karşı çıktığını belirtmektedir.

İnşaat makineleri alanında büyük bir tekel olan IBH-Holding, hileli iflası ile ilgili olarak, iflasın geç bildirilmesi ve sahte bilançoların tespiti nedenleriyle 70'in üzerinde firma binası ve ev arandı. Sadece Hannover'deki Hanomag firmasındaki 500 dosyaya el konuldu. Buna rağmen delillerin tam olarak toplandığı kuşkulu. Bir savcı, "Deneylerimize göre, sahte iflas ve dolandırıcılıklarda suçu ispatlayacak delliler bürolarda değil, evde arabada, yelkenli veya özel uçakta oluyor" demektedir.

Alman Zanaatkarlar Birliği Başkanı, yasaklanmış fiyat anlaşması yaptığı gerekçesiyle para cezasına çarptırıldı. Ancak, Birlik verilen bu cezanın firması açısından aleyhte bir netice doğurmayacağını alelacele kendisine bildirerek güvence verdi. Sendikal talepleri pek aşırı bulan, işçilere % 5 zam talebini "uluslararası piyasada rekabet edemeyiz" gerekçesi ile reddeden işverenler vergi dolandırıcılığı yaparak, kendi siyasal partilerini finanse etmeyi de artık usul haline getirdiler. Bu suçların ancak binde biri basına ya da parlamentoya yansıyabiliyor. Lambsdorff olayı buzdağının sadece su üstündeki tepesi. Bu konuda parlamentodaki af tasarısını geri çekmek zorunda kalışlarından da anlaşılabileceği gibi, halen savcıların elinde "vergi dolandırıcılığı ile siyasi partileri finanse ettiği tespit edilen 1000'in üzerinde dosya bulunmaktadır." Bugün F.Almanya'da yukarıdaki yasaya aykırı uygulamalarla birlikte, sigorta sahtekarlığı, işçi ücretlerine el koyma, yatırım sahtekarlığı, yiyecek maddeleri sahtekarlığı vb. nedenlerle işverenlerin ekonomiye verdiği yıllık zarar, Max-Planck-Enstitüsü Uluslararası Ceza Hukuku Bölümü'ne göre 48 milyar Mark, bu miktar DGB'nin işsizlikle mücadele ve yeni iş yerleri açma programının tüm finansmanını karşılayacak durumda. Yine aynı konuda, SPD İşçi Sorunları Çalışma Gurubunun tahminine göre ise, bu yıllık zarar miktarı 80 milyar Mark. Kapitalistlerin bu yolla verdikleri zararı Polis Sendikası yetkilileri ise 130 milyar Mark olarak tahmin etmektedirler.

PATRİOT

(Baştarafı 1. sayfada)

F.Almanya'ya yerleştirilecek "Patriot" isimli atom füzeleri 7 milyar marka malolacak. Vaşhington'da iki savunma bakanı arasında varılan anlaşmaya göre "Patriot" füzelerinin 14'ü F.Almanya tarafından satın alınacak. Diğer iki düzine füzenin ise ekipman, tesis ve bakım masrafları F. Almanya tarafından karşılanacak.

Vaşhington'da yapılan görüşmelerde ABD savunma bakanı Weinberger ayrıca, F.Almanya'nın NATO giderlerine daha fazla katılması talebinde bulundu. F.Almanya'nın 2.3 milyar mark ödemek istemesine karşılık, ABD'nin bu konuda F.Almanya'dan istediği miktar 3.8 milyar mark. Bu paralar da askeri tesis, füze mevzileri, askeri hava limanları yapım ve onarımında kullanılacak.

FRANSIZ KOMÜNİST

(Baştarafı 4. sayfada)

Fransız Komünist Partisi yerel seçimlerde oylarının % 11 seviyesine kadar düşmesine yol açan hükümette bakan bulundurma politikasına son vererek Mitterand'ın daha sağa kayacak politikalarına karşı muhalefet etmeye ve zararlarını telafi etmeye hazırlanmaktadır.

VİDELA

(Baştarafı 7. sayfada)

başlamıştı. Bu arada "kaybolan" onbinlerce kişinin ana ve eşleri faşist dönemden biri yürüttükleri eylemlerini sürdürerek "Analar Meydanı"ndaki yürüyüşlerine de devam ediyorlar.

Cumhurbaşkanı Alfonsin başkanlığından yeni yönetimin faşist dönemin insanlık suçlarını ve suçlularını ortaya çıkarıp, cezalandırmaya yönelik faaliyetleri sürerken, sağcı güçler de yeniden eyleme geçmeye hazırlanıyorlar. Bu güçler Cumhurbaşkanı Alfonsin'i ölümle tehdit ediyorlar. Geçtiğimiz günlerde ise soruşturma komisyonu üyelerinden birisinin evini bombaladılar. Özellikle orduda ve polis örgütünde faşist yönetim artıklarının henüz bütünüyle temizlenememesi, cunta sonrası demokratikleşme çabalarının önündeki en büyük engeli oluşturuyor.

AVUKATLAR DİLEKÇE VERDİ

(Baştarafı 1. sayfada)

● Tutuk evlerinde yönetmenlikten doğan güvenlik önlemleriyle tutuklular cezalarından bezdirilmektedir. Aramalar bir işkence haline getirilmiştir. Gece yarıları defalarca arama yapılarak tutuklular tedirgin edilmekte, saatlerce ayakta tutulmaktadır.

● Tutukluların bulundukları koğuşlara gece yarılarına kadar arabesk müzik yayını yapılmakta, marşlar çalınıp uykularını ve günlük yaşamlarını tümüyle işe yaramaz hale getirecek uygulama sürdürülmektedir.

● Görüşmelere çıkacak tutuklular arama bahanesiyle baştan aşağı çırıl çıplak soyulmakta, tüm tutuklular arama bahanesiyle pis ve tozlu yerlere atılan giysilerini çıplak vaziyette tek tek toplayıp görüşmeye çıkmak için giyinmek zorunda bırakılmaktadır.

● Tutuklular görüşme öncesi çırıl çıplak soyunmaya zorlandıktan sonra mahrem yerlerinde gizli birşey taşıyor mu gerekçesiyle aranıp tutuklunun eğilip kendisinin makatının içini göstermesi istenmekte ya da arayanlarca makatının ya da diğer mahrem yerlerinin içine bakılmaktadır.

● Tutuklulara kendi kültür düzeylerine, sosyal yapılarına uygun kitap ve yayınlar verilmemekte. Ticaret ve Sanayi Odası'nın istatistiklerini içeren, İşveren Sendikasının yayınlarını kapsayan kitap ve yayınlar bile tutuk evine sokulmazken, seks kitapları, zengin kızla fakir erkeğin ya da hasta kızla yakışıklı delikanlının teranelerini anlatan kitaplar adeta okunmaya zorlanmaktadır.

● Tutuklular tutuk evlerinde duruşmaya getirilirken elleri arkadan kelepçelenmekte, hatta birbirlerine zincirle bağlanmaktadırlar. Bu ise tutuk evleriyle duruşma yeri arasında yol boyunca tutukluların her türlü kaza geçirme olasılıklarını arttırmaktadır. Nitekim 26 Ocak 1984 günü Metris duruşma salanona tutuklu getiren cezaevi aracıyla bir minibüsün çarpışması sonucu elleri arkadan kelepçelenmiş ve zincire vurulmuş tutuklular ciddi şekilde yaralanmışlardır.

● Mahkeme kararı ile "Bir tedbir" olarak tutuklanan kişilerin cezaevinin kapısından içeri adımlarını attığı andan itibaren "Hoşgeldin" faslı diye nitelenen dayak, aşağılama, eziyet ve onur kırıcı davranışlara devam edilmektedir.

● Tutuk evlerinde bağımsız koğuş diye koğuşlar yaratılmakta bunlar da aralarında devletten yana bağımsızlar diye bölümlendirilmekte ve tutuk evi yasal olmayan bir ayırıma tabi tutulmaktadır. Yasal yönetmenliklere göre eşit davranılması gereken tutuklulara bu ayrımlara uygun kısıtlamalar ya da imtiyazlar ve hatta üstün imtiyazlar tanınmaktadır.

● Tutuk evlerinde son zamanlarda tek tip kıyafet giyme zorlaması getirilmiştir.

● Tutuk evlerinde sanıkların savunmaya yönelik hakları ve olanakları ellerinden alınmış, hatta yok edilme düzeyine getirilmiştir.

● Tutuklulara verilen iddianameler çeşitli vesilelerle sık sık ellerinden alınmakta, hazırlanan savunma taslakları kontrol bahanesiyle alınıp bir daha geri verilmemektedir.

● Metris tutuk evinde avukat-tutuklu görüşmesi bütün yetkililerin bilgisi dahilinde yerleştirilen telofon tesisatı ile dinlenmektedir. Bu dinlemelerin sonuçları mahkemelere kanıt olarak sunulmakta, konuşmalar beğenilmediği yerde elektirik kesilerek görüşme engellenmekte, görüşmeler sırasında gardiyan er'in dışında başka dinleme merkezlerinden dinleyenlerce avukat ve tutuklu uyarılmakta, o anda konuşulan konunun kesilmesi için müdahale edilmektedir v.b.

Daha sonra dilekçelerinde avukatlık mesleğini yapacak hiç bir yasal güvencelerinin olmadığını belirten avukatlar tutuk evi idarelerinin yönetmeliklerdeki kısıtlamalara ek olarak kendi keyiflerince yerleştirmeye çalıştıkları uygulamalardan örnekler vererek tüm bu uygulamaların önlenmesini, önlenmediği taktirde de bundan "İNSANLIĞIN" zarar göreceğini belirtmişlerdir.

KUZEY KIBRIS

(Baştarafı 3. sayfada)

memurdur ve memurların siyasi partilere üye olması yasaktır.) hem ekonomik faaliyetten, hem de politik etkinlikten uzaklaştırılmıştır.

Memurumuzun, öğretmenimizin, askerimizin, milletvekilimizin, Bakanımızın, Cumhurbaşkanımızın ve daha kimilerimizin maaşını Türkiye ödemektedir. Böylesi bir durum karşısında Meclis de, hükümet de, seçim de anlamını yitirir. Türkiye'nin bir işaretiyle tüm ekonomik yaşam sıfırla çarpılır, siyasal yaşam yıkılır. Ve halk tüm bunların farkında olarak siyasal yaşamdan çekilmiştir. Politikacı... bir seçimi daha kotarıp, Türkiye'nin memurluğuna talip olmakta, halkın karşısında politika sanatını rezil rüsva etmektedir. Dış görünüşüyle, 1974'den başlayarak oluşturulan sistemle, perdenin önüne yansıtılan demokratik yaşamın sahteliği gün ışığına çıkmış ve politikacının dışında herkez tarafından iyice görülebilir duruma gelmiştir..."

Yeni Doğuş Partisi karışık bir parti, Türkiye Elçiliği tarafından eski iki partiyi birleştirerek oluşturulmuş bir parti. O da bunları yazıyorsa, bize diyecek bir tek şey kalıyor: Vah! "kurtarılan" Kıbrıs'lı "soydaşlarımıza", vah!

KORUMASIZ KURBANLAR

(Baştarafı 3. sayfada)

kurumun verilerine göre, 1983'te 14 yaşına kadar olan çocuk işçilerden 794'ü iş kazasına uğramış, iş kazası geçiren 15-19 yaşları arasındaki işçi sayısı ise 16 bini geçmişti. Kaldı ki bu rakkamlar çocuk ve genç işçilerle ilgili iş-kazası sayısını yansıtmaktan çok uzaktır. Çünkü Türkiye'de bütün işyerleri içinde sadece % 31'i sosyal sigortalar kurumuna bildirge vermiş, geri kalan % 69 işyeri ise kaçak faaliyet sürdürmekte. Kaçak işyerlerinde iş kazasına uğraçocuk ve genç işçilerle ilgili rakamlar ise genellikle istatistiklere yansımaz ve resmi makamlara intikal ettirilmez. Kaçak işyeri sahipleri çoğu kez işkazasına uğrayan genç işçi ve çocukları kimi zaman tehditle korkutur, kimi zaman üç beş kuruşla ve asgari tedavi masraflarıyla avuturlar.

ESKİ BİR FİLM

(Baştarafı 1. sayfada)

işçi sınıfının, emekçilerin rolü pasiftir. Demirel'in mevcut anayasa ile bir çelişkisi yoktur. Tek çelişkisi kendisinin siyaset yapmasını engelleyen bazı hükümlerledir.

Ecevit 1963'te Çalışma Bakanıydı. Bugün aynı işçi sınıfının gerçek ücret seviyesi 1963 yılı seviyesine düşürülmüştür. Karşısına yine Ecevit çıkarılmak istenmektedir.

İşçi sınıfı son 20 yılı Ecevit'in önemli mevkilerde olduğu bir dönemde geçirmiştir. İki kere onun başbakanlığını görmüştür. Sonuç olarak işçi sınıfı Ecevit'ten ne görmüştür? Sendikal hakları mı genişletilmiş, referandum hakkına, dayanışma grevi hakkına, genel grev hakkına mı kavuşmuştur? Faşizme karşı Ecevit'in uzlaşmaz bir tavır aldığını mı görmüştür? Ecevit'in faşizmi engellemek için kendi solundaki güçlerle güçbirliği yaptığını mı, yoksa "sola duvar çektiğini mi izlemiştir?"

Önümüzdeki sürecin geniş çalışan kitlelerde "Ben bu filmi bir yerlerde hatırlıyorum ama nerden" düşüncesini doğurmamasına dikkat etmek gerekir. Bu dikkat herşeyden önce bilimsel sosyalistlerce esirgenmemelidir.

SENDİKALARA BÜYÜK GÖREV

(Baştarafı 1. sayfada)

yısının artmasına yolaçması nasıl engellenebilir? Hele bu soru çok önemlidir. Çünkü tüm B.Avrupa'da şu anda 32 milyon işsiz bulunmaktadır. Belki sorunun boyutları şu anda küçüktür, otomasyon endüstrinin nisbeten küçük bir bölümünde uygulanmaktadır. Ama sendikacılar farkındadırlar; otomasyonun milyonlarca işçiyi işinden edeceği günler çok uzak değildir. Endüstriden kovulacak işçilerin hizmetler sektöründe iş bulması da mümkün olmayacaktır. Çünkü bu sektörde otomasyon hızla yayılmaktadır. Örneğin Avrupa'daki banka veznedarlarının yüzde 22'sinin yerlerini makinalar almış şimdiden.

İşsizliğin artması ve birçok işçinin şurada burada parça başı işler yaparak geçimini temin etmeye çalışması da sendikaların gücünü azaltmaktadır. İşgücünün yüzde 10'u ile 15'i oranındaki bir işçi kitlesi böyle işlerde çalışmakta, dolayısıyla ne resmi kayıtlarda, ne sendika kayıtlarında gözükmektedir. Tabii bu işverenlerin işine gelmektedir. Çünkü tüm bu olup bitenler sendikaların gücünü azaltmaktadır. Avrupa sendikalarının üye sayıları düşmüştür. Bazı İngiliz madencileri sendikanın çağrısını kabul etmemiş greve katılmamıştır. İtalya'da, Turin kentinde, sendikaların genel grev çağrısına uymak istemeyen işçiler yürüyüş yapmışlardır. İşsizlik tehlikesi uzlaşmacı sendikaların da ortaya çıkmasını hızlandırmıştır. Büyük sendikaların liderleri işçi sınıfının muhtelif kesimlerinin taleplerini birbirine bağlamanın giderek ne kadar zorlaştığından şikayet etmektedirler.

Son sınıf mücadeleleri işçilere bir şeyi iyi öğretiyor: İşçiler sadece üretim üzerinde bir kontrol kurmakla yetinilirse, kapitalizmin fiyatları belirleme, vergilendirme, enflasyon, tüketim ve gelir dağılımı alanlarını kapitalistlere bırakılırsa tüm kazandıklarını yitireceklerdir. Dolayısıyla sendikalar, uğrunda mücadele edecekleri hedefler arasına, devletin ekonomik ve sosyal politikalarının belirlenmesinde işçi temsilcilerinin etken olmaları, modern teknolojiyi kullanmak için gerekli bilgi ve becerilerin işçilere kazandırılması için yaygın eğitim programlarının uygulanması, ve modern teknolojinin işsizliği arttırmasının engellenmesi için iş saatlerinin kısaltılması, gibi talepleri almak ve bunları titizlikle takip etmek zorundadırlar.

SAHTE UMUT

(Baştarafı 2. sayfada)

sunuyor. Ve zenginlerle fakirler arasındaki uçurumu günden güne derinleştiriyor. Ancak bu arada en yoksul insanlara bile bir anda "köşeyi döndürecek" sahte umut tuzakları kurmayı ihmal etmiyor. Milli Piyango'suyla, Spor-Toto'suyla, at yarışlarıyla, milyonlarca insanın üç-beş kuruşunu sessiz sedasız toplarken, karşılığında masal dünyalarının nimetlerini sunuyor. Ve onları bu "nimetlerle" oyalıyor. Kaybeden milyonlar umutlarını bir başka çekilişe bağlarken, kazanan bir-iki kişiyle ilgili haberler büyük yaygaralarla boyalı basında yer alıyor ve "müşteriler" kızıştırılıyor.

Umut ne Milli Piyango'nun cicili bicili biletlerinde, ne yarış atlarının hızlı ayaklarında. Umut, eğer tek başına kurtulmak yoksa, emekçilerin güçlü kollarında. Umut, alın teri kavgasında, özgürlük mücadelesinde...

YENİ YASAK

(Baştarafı 1. sayfada)

yasaklandığından, gazete okurları yasağın ertesi günü şöyle bir cümle ile karşılaşmışlardır:

"Elimizde olmayan nedenlerden ötürü yaptığımız röportaja son veriyoruz."

Böylece 6 Kasım seçimleriyle ve onu tamamlayan 25 Mart seçimleriyle Türkiye'nin "demokrasiye geçtiği" iyice belli olmuş bulunuyor.

İKİ ÜLKE

(Baştarafı 8. sayfada)

BRIAN HOWE (Savunma Bakanı):

Birkaçyıldır Türkiye'deki faşist cunta'nın baskısı altında yaygın bir şekilde bozulan ve zarar gören insan hakları konusuna dikkat çekilerek uluslararası kuruluşlardan destek sağlayabiliriz.

PETER SPYKER (Eyalet Göçmen ve Etnik İşçiler Bakanı):

"Eyalet düzeyinde bu kişilerin topluma uyumlarını sağlamak ve topluma ait olduklarını hissettirmek bizim görevimizdir. Konsolosluktan gelen bu gibi mektuplar bana göre, hakarettir ve bu, hakarete uğramış kişileri üzmektedir, çünkü çok kültürlü bir toplumun kazançlarına karşıdır. Biz sizin toplumumuza uyum sağlamanızı, toplumumuzu bizimle paylaşmanızı ve Avustralya ailesinin bir parçası olmanızı istiyoruz. Ayrıca kuvvetle söylüyoruz ki, dünyanın hangi ülkesinde ve hükümetinde olursanız olun, kendi bağlarınızı korumak, kendi görüşlerinizi açıklamak, savunmak hakkına sahipsiniz."

Sosyalist ülkeler olimpiyata katılmayınca

Olimpiyatlarda yarışmalar –takım oyunları dışında– çoğunlukla bireyseldir. Örneğin, atletizm yarışmaları sonunda, topladıkları madalyalara –ya da puanlara– bakılarak, ülkeler arasında bir sıralama yapılması ve buna göre madalya dağıtılması söz konusu değildir. Benzer şekilde ülkeler, tüm müsabakalar sonunda, yani oyunlar bittikten sonra yine kazandıkları madalyalara veya puanlara göre resmen sıralamaya tabi tutulmazlar, o olimpiyatın birincisinin şu ülke, ikincisinin bu, üçüncüsünün de bir diğer ülke olduğu resmen ilan edilemez. Çünkü modern olimpiyatların "babası" kabul edilen Baron Pierre de Coubertin'in meşhur deyişiyle "olimpiyatlarda önemli olan madalya kazanmak değil, katılmaktır."

Buna rağmen daha ilk günden başlayarak, ülkelerin aldıkları madalyalara göre günbegün sıralamalarının yapılması usüldendir. Hatta oyunların değerlendirilmesinde, tartışmaların odağında ülkelerin kazandıkları madalyalara göre birbirleriyle olan konumları yer alır. En çok ilgiyle beklenen, "sporun iki devi" diye adlandırılan SSCB ile ABD arasındaki madalya yarışmasıdır. Bilindiği gibi bu geleneksel yarışmaya 1968'den beri bir üçüncü "dev" daha katılmıştır: Demokratik Almanya Cumhuriyeti (DAC). 1952'den itibaren iki Almanya olimpiyat oyunlarına tek takım olarak katılıyorlardı. Bu uygulama 1964'e kadar sürmüş, 1968'den itibaren her iki Almanya oyunlara ayrı takımlar göndermeye başlamışlardır. DAC tek başına katıldığı ilk olimpiyat olan 1968 Meksika Oyunları'nda, madalya sıralamasında hemen üçüncü sırayı almıştır. Ve daha da tırmanarak 1976 Montreal Oyunları'nda ABD'yi geçip ikinci sıraya yükselmiştir.

Kuşkusuz bir ülkedeki sporun gelişkinlik seviyesinin tek ölçütü, olimpiyatlarda kazanılan madalyalar değildir. Bize göre bir ülkede sporun gelişkinliğinin, yani toplumsal anlamda daha gelişkin insanlar yetiştirmenin araçlarından birisi olarak işlevli olduğunun esas kıstası, onun eriştiği YIĞINSALLIK seviyesidir. Ve doğaldır ki, bir ülkede sistemli olarak spor yapan insanlar ne kadar çok olursa, orada en üstün nitelikli yarışmacıların çıkması ihtimali de o kadar fazladır. İşte bu bakımdan olimpiyatlardaki sıralamalar –tek ölçüt olmasa da– ülkelerin spordaki gelişkinlik seviyeleri hakkında bir fikir edinilmesine yardımcı olur.

Bu da toplumda spor meselesinin programlı ve planlı bir şekilde ele alınması demektir, yığınları aktif spora çekecek tesislerin bollaştırılması demektir, amatör spor dallarını cazip kılmak, kitleleri bu sporlara teşvik etmek demektir. İşte olimpiyat oyunlarında merakla izlenen ve tartışılan madalya sıralamaları, sporun tek tek ülkelerde ve ayrı toplumsal sistemlerde nasıl bir felsefeyle ele alındıkları noktasında da ipuçları vermekte, böylece sosyo-ekonomik gelişkinlikler arasında kıyaslamalar yapılmasına da yol açmaktadırlar.

Tarihte 100 m. sınırını aşan ilk ciritçi: DAC'li Uwe Hohn

MADALYALARIN DAĞILIMI

Olimpiyat Oyunları'nda kazanılan madalyalarla ilgili bir başka değerlendirme de, bu madalyaların spor branşlarına dağılımı konusunda yapılmaktadır. Bundan da maksat madalya sıralamasının, ülkelerin spordaki gelişkinlik seviyeleri noktasında yol açabileceği kaba yanılgıları önlemektir. Öyle ülkeler vardır ki sadece tek bir spor dalında gelenek sahibidirler ve iyi dereceler alırlar, buna karşılık başka sporlarda hemen tümüyle çok geridirler. Bu gibi ülkelerin kazandıkları madalyaların, onların spordaki gelişkinlik seviyelerinin ölçütü olmayacağı besbellidir. Örneğin Türkiye 1948 Londra Olimpiyat Oyunları'nda 6 altın 4 gümüş 2 bronz madalya kazanmış ve yapılan sıralamada pek çok Avrupa ülkesini dahi geride bırakmıştır. Ne ki bu madalyalar –olimpiyat tarihinde Türkiye'ye atletizmde yegane madalyayı kazandıran Ruhi Sarıalp'in 3 adım atlamada elde ettiği bronz dışında– tümüyle "atasporu" güreşten gelmiştir. Dolayısıyla Türkiye'nin madalya sıralamasındaki yeri, onun o günlerdeki sportif gelişkinlik seviyesinin ölçütü olarak alınamaz.

Sporu kâr getiren bir iş sahası olarak değil de, daha sağlıklı nesillerin yetiştirilmesinin hizmetine vermeyi esas alan görüş açısı, kuşkusuz yığınların sportif faaliyetlere aktif olarak katılmalarını sağlayacak uygulamaları öngörür.

Los Angeles Olimpiyat Oyunları'na "sporun 3 dev"nden 2'si dahil olmak üzere sosyalist ülkelerin önemli bölümü katılmıyor. Bu eksiklik, yarışmalarda elde edilecek sonuçların değerlendirilmesini de büyük ölçüde etkileyecektir. Bu nedenle sporun genelinde ve tek tek spor branşlarında nasıl bir gelişme olduğu hakkında izlenimler edinmek, sonuçlar çıkarmak kolay olmayacaktır. Gerçi dünyada düzenlenen tek spor faaliyeti olimpiyat oyunları değildir. Ama hemen tüm spor dallarını aynı zamanda biraraya getiren olimpiyatlar, spordaki gelişmeler, ülkelerin tek tek durumları, çeşitli sistemlerin birbirleriyle izafi konumları vb. hakkında geniş bir tablonun çizilmesini mümkün kılarlar.

Bu dediğimizi somutlayabilmek için yaptığımız basit bir incelemeyi okurun dikkatine sunmak istiyoruz. 1 no'lu çizelgede "sporun 3 devi"nin son 3 olimpiyatta elde ettikleri madalyaların dağılımı verilmektedir.

Sadece 1972'nin ve 1976'nın verilerine bakılarak bir değerlendirme yapılacak olduğunda ABD'nin hemen aynı düzeyde kaldığı, buna mukabil SSCB'nin ve özellikle DAC'nin hızlı bir gelişme temposu gösterdikleri söylenebilir. SSCB 1972'nin Münih'inden 1976'nın Montreal'ine, toplam madalyalarını üçte bir oranında arttırmıştır. DAC'nin kazancı ise neredeyse 2 misline yakındır.

SOSYALİST ÜLKELER KATILMAYINCA

Sportif açıdan Los Angeles Oyunları'nın çekeceği ilginin, daha önceki olimpiyatlarla kıyaslandığında nispeten sönük kalacağını şimdiden kestirmek bir kehanet olmasa gerekir. Çünkü sosyalist ülke sporcularının yer almamaları nedeniyle yarışların hatırı sayılır bir bölümü, dünya çapında ikinci, üçüncü derece atletler atletler arasında geçecektir.

Dünya rekortmeni Marita Koch Olimpiyatlarda yok.

Los Angeles Oyunları'na katılmayacaklarını açıklayan sosyalist ülkelerle, dünyanın geri kalan ülkelerinin 1972 ve 1976 olimpiyatlarında kazanmış oldukları madalyaların spor branşlarına göre dağılımı 2 no'lu çizelgede verilmektedir.

Söz konusu tablonun incelenmesinden görüleceği gibi, 1976 Oyunları'nda, şimdi Los Angeles'e gitmeyen ülkeler 22 spor dalının 12'sinde daha çok madalya elde etmişlerdir. 1 spor dalında eşitlik vardır, 9 spor dalında ise Los Angeles'e katılanlar daha öndedirler.

Her iki olimpiyatın toplamını hesaba katan bir değerlendirme ise, 22 branşın 11'inde katılmayanların üstün durumda olduklarını göstermektedir. Demek ki sadece sözkonusu iki olimpiyatın sonuçlarına bakılarak bir değerlendirme yapılırsa, Los Angeles Oyunları'nda yer alacak spor dallarının yarısından fazlasında yarışmaların ve karşılaşmaların, dünyanın en üstün sporcuları arasında geçmeyeceği açıktır.

Sosyalist ülkelerin Los Angeles'e gitmemeleri, bu oyunlar açısından ihmal edilmeyecek bir eksikliğe yol açmıştır. Ancak onlar bunun bir boykot olmadığını, sporcuların güvenliği için alınmış zorunlu bir tedbir olduğunu söylemekte ve başka ülkeleri katılmamaya teşvik etmemektedir. Kendi açılarından haklı olduklarını gösteren pek çok emare mevcuttur. Özellikle Sovyetler Los Angeles'e geldiklerinde, kendi deyişleriyle "Sovyet kafilesini mümkün olabildiği kadar bezdirmek" amacıyla biraraya gelen 165 adet anti-sovyetik grubun oluşturduğu "Sovyetlere Yasak" (Ban the Soviets) komitesinin faaliyetleri, oyunlar süresince çıkarmayı planladıkları olaylar hakkında kendi açıklamaları ve bu gibi davranışlar karşısında ABD yetkililerinin umursamaz tavrı, hatta üstü kapalı hoşgörüsü, sosyalist ülkelerin endişelerinin pek de haksız sayılmamayacakları izlenimini vermektedir.

Los Angeles Oyunları kısa bir süre sonra olumlu olumsuz yanlarıyla tarihe geçmiş olacaktır. Ve ondan sonra bütün ülkelere, tüm sorumlulara düşen, Los Angeles dahil olimpiyat oyunlarında meydana çıkan olumsuzlukların üzerine cesaretle gitmek, 3 bin sene öncesinden gelen bu barış geleneğinin üzerindeki kara bulutları dağıtmak olmalıdır.

	1972 Münih				1976 Montreal				1972–1976				1980 Moskova			
	Altın	Gümüş	Bronz	Toplam	Altın	Gümüş	Bronz	Toplam	Altın	Gümüş	Bronz	Toplam	Altın	Gümüş	Bronz	Toplam
SSCB:	47	25	21	93	49	40	35	124	96	65	56	217	83	69	44	196
ABD :	31	30	26	87	34	35	23	92	65	65	49	179	–	–	–	–
DAC:	16	20	21	57	42	26	24	92	58	46	45	149	48	37	42	127

Çizelge 1 – SON 3 OLİMPİYATTA "SPORUN 3 DEVİ"NİN MADALYA SIRALAMASI

	Yıl	Atletizm	Yüzme Tramplen	Jimnastik	Bisiklet	Kürek	Kano-kayak	Halter	Modern Pentatlon	Güreş	Boks	Judo	Atıcılık	Okçuluk	Binicilik	Eksrim	Yelken	Futbol	Basketbol	Voleybol	Eltopu	Sutopu	Çim Hokeyi
Los Angeles'e	1972	48	18	26	5	11	13	21	5	33	19	7	8	2	1	17	1	4	2	4	1	2	–
Gitmeyen	1976	60	33	22	10	28	25	22	6	34	22	8	10	2	–	10	3	3	3	4	4	1	–
Ülkeler	Toplam	108	51	48	15	39	38	43	11	67	41	15	18	4	1	27	4	7	5	8	5	3	–
Los Angeles'e	1972	66	72	16	13	10	8	6	1	27	25	16	13	4	17	7	8	–	1	2	2	1	3
Katılan	1976	51	57	20	8	14	8	4	1	26	21	16	11	4	18	14	12	–	3	2	1	2	3
Ülkeler	Toplam	117	129	36	21	24	16	10	2	53	46	32	24	8	35	21	20	–	4	4	3	3	6

Çizelge 2 – LOS ANGELES'E KATILMAYAN VE KATILAN ÜLKELERİN MADALYA DURUMLARI

Dayanışma

YAZIŞMA ADRESİ: Postfach: 10 16 34, 4100 Duisburg 1 – F.Almanya, BANKA HESABI: Sparkasse Dinslaken, Konto-Nr: 833731, BLZ: 352 510 00

Olimpiyatların Dünü-Bugünü (2)

Bu yazımız Los Angeles Oyunları öncesinde kaleme alındı. Yayına girdiğinde oyunlar başlamıştı ve sürüyordu. Los Angeles ile ilgili genel bir değerlendirmeyi bir dahaki sayımızda vereceğiz.

1908'de Londra'da yapılan 4. oyunlarla olimpiyatlar dünya çapında bir olay olarak yerine oturmağa başladı. Oyunlara 22 ülkeden 2035 yarışmacı katıldı. Dramatik olaylardan birisi maratonda yaşandı. Olimpiyatların tarihindeki en kalabalık seyircinin, 250 bin kişinin izlediği maraton yarışmasında çelimsiz bir İtalyan, Dorando Pietri 100 binlik White City Stadyum'umuna ilk girdi. Ancak takatı finişe kadar koşmaya yetmedi. Ve finişe birkaç metre kala yere yıkıldı. Durumdan etkilenen hakemler küçük İtalyan'ı finiş çizgisine kadar taşıdılar. Ancak İtalyan diskalifiye olmaktan kurtulamadı.

Londra Olimpiyatlarının başarısından sonra 1912'de Stokholm'da tertiplenen 5. olimpiyatlar, olimpiyat oyunlarının dünya çapında duyduğu ilgiyi tam anlamıyla perçinledi. 28 ülkeden 2547 sporcunun katıldığı oyunların yıldızı pentatlonu ve dekatlonu kazanan kızılderili Jim Thorp idi. Ancak daha sonra amatörlük kurallarını bozduğu gerekçesiyle madalyaları geri alındı. Ne ki, 1973'te, ölümünden 20 yıl sonra amatörlüğü yeniden tescil edildi!

1916'da Berlinde yapılması gereken 6. Oyunlar I. Dünya Savaşı nedeniyle gerçekleşemedi. 1920 Anvers, 1924 Paris, 1928 Amsterdam Oyunları, gerek katılan ülke sayısının gerek sporcu adedinin yükselmesi bakımında duyulmakta olan ilginin daha da arttığını kanıtladı. Bu oyunların başlıca özelliği orta ve uzun mesafe koşularında ünlü Paova Nurmi'nin başını çektiği Finli atletlerin fırtına gibi esmesiydi.

Nazi Almanya'sında tertiplenen 1936 Olimpiyatları'nı Hitlerciler, kendi zaferlerinin propaganda aracı haline getirmek için ellerinden geleni ardlarına koymadılar. Ancak olimpiyatların enternasyonalist atmosferi Nazilerin amaçlarına ulaşmasına el vermedi. Bu konuda dört altın madalya kazanarak, Hitler'in üstün ırk teorisini tuzla buz eden ve onu stadyumdan kaçırtan ünlü zenci atlet Jesse Owens'in büyük katkısı oldu.

II. Dünya Savaşı nedeniyle toplanamayan 1940 ve 1944 olimpiyatlarından sonra 14. olimpiyatlar Londra'da yapıldı. Savaşın yıkıntılarına rağmen gerek katılan ülke, gerek sporcu sayısı bakımından rekor seviyeye ulaşılması 12 yıllık uzunca bir araya rağmen Olimpiyatlara duyulan özlemin canlı olarak varlığını koruduğunun alameti oldu. Oyunların kahramanı 4 altın madalya kazanan iki çocuk anası "uçan anne" Hollanda'lı Blankers-Koen idi.

1952 de Helsinki'de yapılan 15. Olimpiyat Oyunları'nın en büyük özelliği, Olimpiyatlara ilk defa katılan Sovyetler Birliği'nin büyük bir sükse toplamasıydı. Oyunların kahramanı ise 5 bin m., 10 bin m. ve maratonu kazanan Çekoslovak Emil Zatopek idi.

Daha sonraki 1956 Melbourn, 1960 Roma, 1964 Tokyo, 1968 Meksika, 1972 Münih, 1976 Montreal Olimpiyat oyunları, gerek katılan ülke ve sporcu sayısının sürekli artış göstermeleri, gerekse performanslarının yükseklikleri bakımından her biri dünya çapında başlı başına olay oldular. Nihayet 1980 Moskova Olimpiyatları herkesin hemfikir olduğu gibi, gerek organizasyon, gerekse yarışların kalitesi bakımından tüm olimpiyatların en mükemmeli oldu.

Dileğimiz, sosyalist ülkelerin katılmıyor olmaları nedeniyle, Los Angeles Oyunlarında yediği öldürücü darbeden sonra, olimpiyat geleneğinin yeniden eski gücüne kavuşması ve halklar arasındaki barış ve kardeşlik ilişkilerine olanca katkısının sürmesidir.